

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ephesini Concilii Generalis Pars I. Et II. Sub Cælestino papa I. anno
CCCCXXI.

Parisiis, 1644

Ex Catholicis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15062

scere, ecquisnam ille sit, qui in mundum ingreditur : quandoquidem modis omnibus is extra mundum erat. Quomodo ergo, qui extra mundum erat, ingressus est in ipsum? Sane Unigenitus suapte natura vniuersum mundum excedens vt Deus, in mundum ingressus est pars illius factus, id est homo. Ita enim sacrificio pro nobis oblato, sponteque semetipso contradito, ab interitu terrarum orbem vindicauit.

Hebr. c. 13. v. 12.

Propter quod & Iesus, vt sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est. Quo pacto, quales, promiscui hominis sanguis sanctos nos efficeret? At Christi sanguis sanctificauit nos. Diuinus est itaque, non simpliciter humanus: Deus enim erat in carne, proprio nos sanguine emundans.

Ex epistola ad Timotheum.

1. Tim. c. 2. v. 5.

VNVS enim Deus, vnus & mediator Dei & hominum homo Christus Iesus, qui redemptionem dedit seipsum pro omnibus. Salutaris citra controuersiam Christi mors vniuerso mundo extitit. Attramem si Christus Deus non est, quomodo ipse solus toti mundo liberando sat esse potuit? At quia super omnes est, omnium causa mortem perpeffus, solus pro omnibus satisfecit. Deus itaque est, qui propria carnis morte mortem a mundo profligauit.

EX CATHOLICIS.

Ex epistola Petri.

Quod Christi mors mundo salutaris extiterit.

1. Petr. c. 3. v. 18.

QVIA Christus semel pro peccatis mortuus est, iustus pro iniustus, vt nos offerret Deo, mortifi-

πὸς ὁ εἰς τὸν κόσμον εἰσερχόμενος ἕως γὰρ ἕξω τὸν κόσμον πάντη τὸ ἕξω ἐπεὶ πῶς εἰσβέβηκεν εἰς αὐτὸν ἕξω κόσμου; Τζγαροῦ κτ' Φύσιν ὑπάρχων ὑπὲρ πάντα τὸν κόσμον, ὡς θεὸς μονογενῆς, εἰσβέβηκεν εἰς αὐτὸ μέρος αὐτῆς γερωνῶς, ποτέστιν ἀνθρώπου. οὕτω τε πᾶν ὑπὲρ ἡμῶν παροσκομίσας θυσίαν, καὶ ἑαυτὸν ἀνάδειξεν, σέσωκε πᾶν ὑπὸ οὐρανόν.

Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἀγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἕξω τῆς πόλεως ἔπαθεν. αἷμα ἀνθρώπου κοινοδύνατον ἵνα ἴσθων ἀγίους ἡμᾶς ὁμοφύνη; ἀλλὰ μὴ ἠγάσθη τὸ αἷμα Χριστοῦ θεῶν οὐκ ἄρα καὶ οὐχ ἀπλῶς ἀνθρώπων. θεὸς γὰρ ἦν ἐν σαρκί, τῷ ἰδίῳ αἵματι καθαρῶν ἡμᾶς.

Ex t̄is p̄tris Τιμόθεο.

Εἰς γὰρ θεὸς, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἀνθρώπου Χριστοῦ Ἰησοῦ, ὁ διδὼς ἀπὸ τοῦ ἑαυτοῦ ὑπὲρ πάντων. σωτήριος ὁμολογουμένως ὁ τῶν Χριστοῦ θανάτου τῶν κόσμων πάντη. πάλιν εἰ μὴ ὅτι θεὸς, πῶς αὐτὸς ἐκείσεν εἰς τὸ γινέσθαι πάντων ἀπὸ τοῦ ἑαυτοῦ ἑαυτοῦ τὸ μόνος; ἀλλὰ ἤκτισε μόνος ὑπὲρ πάντων ὁμοθυμῶν, ὅτι καὶ ὑπὲρ πάντας ὅτι. θεὸς οὐκ ἄρα ὅτι τῶν θανάτου τῆς ἰδίας σαρκὸς ὁμοσῆσας τῶν κόσμων θάνατον.

ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ.

Ex t̄is Πέτρου Ἐπιστολῆς.

Οὐ ὅτι Χριστοῦ θάνατος τῶν κόσμων σωτήριος.

ΟΤΙ ὁ Χριστὸς ἀπαξ ὡς ἀμύμων ἀπέθανε, δικαίος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς παροσάγῃ τῷ θεῷ,

ANNO CHRISTI 431.

θανάτουδὲ μὲν σαρκί, ζωοποιουδὲ πνεύματι. ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι προβυδαῖς ἐκήρυξεν ἀπίστας ποτέ.] πολλοὶ τῶν ἀγίων ἀκήρωται παρ' ὧν δὲ οὐδεὶς ἐκείνων ἔδοξε εἶναι ὑπὲρ ἀμφοτέρων εἶρηται, οὔτε μὲν παρ' ὧν ἡμεῖς τῶν θεῶν διὰ τῆς ἰδίου θανάτου· ἀλλ' οὐδὲ ἐκήρυξέ τις τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι. πέπασχε δὲ τὸ Χριστός, καὶ δι' αὐτὸ καὶ ἐν αὐτῷ λελυτὸς ὄμματα, καὶ τὸ αὐτὸ πάθος τῶν κόσμων σωτήριον. ἀπέθανε τρίτῃ ἡμέρᾳ, οὐχ ὡς ἀνθρώπος εἰς ὑπερήλων τῶν καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκί, πῶς ἀπάντων ζωῆς ἀταλλάγμα τὸ ἴδιον σῶμα διδοί.

Χριστὸς οὐκ ἀποθανὼν ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί.] ὡς γὰρ ὑπερήλων τῶν θεῶν τῶν Χριστῶν, ὅφως καὶ ἐμφρόνως ὁ μαθητὴς σαρκί πεπονθέναι φησὶν αὐτῷ, ὡς ἐξ ἄλλων ἔπαθεν πλεὺς ἄπορρητον φύσιν, ἢς ἀλλότριον τὸ παθεῖν. ἰδίᾳ τρίτῃ ἡμέρᾳ πεπονθε σαρκί, καὶ τοῖς ἔπαθεν ἀμοιρεῖν εἰδησιμένους ὅτι θεὸς λόγος. θεὸς οὐκ ἄρα Χριστός, θεῖκώς μὲν ἀπαθὴς, παθητὸς δὲ καὶ πλεὺς σαρκί.

Ὅτι ὁ τῶν Χριστῶν θάνατος τῶν κόσμων σωτήριον.

Ἐκ τῆς καὶ Ἰωάννου βιβλίου.

ΤΑΥΤΑ ἐκ ἐγνωσάντων μαθητῶν αὐτῶν τὸ παρ' ὧν δὲ οὐδὲ ὅτε ἐδόξασθαι ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἔπαθεν ἐν αὐτῷ γεγραμμένα. καὶ πάλιν ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔκρινεταῖ αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ἀμὲν ἀμὲν λέγω ὑμῖν,
Concil. Tom. 5.

catus quidem carne, vivificatus autem spiritu. In quo & his qui in carcere erant spiritibus veniens prædicavit, qui increduli fuerant aliquando. Multi ex sanctis prophetis interempti sunt; at nemo illorum, aut peccatorum causa oppetiisse, aut sua nos morte Deo obtulisse, aut spiritibus, qui in carcere detinebantur, prædicasse dictus est: præstitit hoc autem Christus. Per ipsum enim & in ipso redempti sumus, ipsiusque mors terrarum orbi salutem attulit. Mortem itaque pro nobis subiit, non ut homo quispiam nostri similis, sed ut Deus in carne, qui corpus suum pro mortalium omnium vita obtulit.

Christo igitur passo in carne. Cum Christus sit verus Deus, recte sapienterque discipulus carne illum passum affirmat. Hac enim ratione naturam illam immensam, in quam nulla perpeffio cadit, ab omni perpeffione eximit. Sua igitur carne passus est, quamquam Dei Verbum secundum se nullius perpeffionis capax est. Christus proinde Deus est, impassibilis quidem secundum divinam naturam, secundum humanam autem passibilis.

Quod Christi mors mundo salutaris.

Ex evangelio secundum Ioannem.

HÆC non cognouerunt discipuli eius primum: sed quando glorificatus est Iesus, tunc recordati sunt quia hæc fuerant scripta de eo. & infra: Iesus autem respondet eis, dicens: Venit hora, ut clarificetur Filius hominis. Amen amen dico
Ioh. c. 12. v. 16.

Bb ij

vobis, nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. Nulli dubium est, vniuersum mundum, Emmanuele mortem illius causa sustinente, seruatum esse. At iure interim queri potest, quomodo gloriam per mortem consecutus fuerit, cum ea res aperta cuiusdam infirmitatis esse videatur: vnde etiam contempta ignominia ad mortem vsq; obediens fuisse legitur. Dices forsan illum per resurrectionem glorificatum esse. Recte inquam: Vera enim est hæc doctrina. sed diuine virtute reuixit, an humana? Arbitror equidem, diuina. Cum ipsum ergo Dei Verbum carne passum dicitur, nullo pudore suffundamur. Gloriam enim, eamque Deo conuenientissimam rei exitus fortitur.

Hebr. c. 12. v. 2.
Philipp. c. 2. v. 8.

Quod vnus sit Dei Filius & Dominus Iesus Christus.

Ex epistola ad Romanos.

Rom. c. 7. v. 25. & c. 8. v. 1.

IGITUR ego ipse mente seruo legi Dei, carne autem legi peccati. Nihil ergo nunc damnationis est iis, qui sunt in Christo Iesu, qui non secundum carnem ambulant. Lex enim spiritus vite in Christo Iesu liberauit me a lege peccati & mortis. Nam quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem, Deus Filium suum mittens in similitudinem carnis peccati, & de peccato damnauit peccatum in carne, vt iustificatio legis impleretur in nobis, qui non secundum carnem ambulamus, sed secundum spiritum. Depugnant namque aperto inter se marte caro & spiritus, hoc est sensus carnis, infitarumque

ἐδὴ μὴ ὁ κόκκος τῆς σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν δόξωται, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ δόξωται, καρπὸν πλείονα φέρει.] ἔστι δὲ ἐκ * ἀμφίλογον, * ἀμφίλογον, ὅτι σέσωται πᾶς ὁ κόσμος, δόξαν ὄντος ὑπὲρ αὐτοῦ τῆς Ἐμμανουήλ. πλὴν ἐκείνο λέγουσιν πῶς δόξαν ἔδωκεν ἑαυτῷ; καίτοι μᾶλλον μᾶλλον ἀδυνατείας ἔχει τὸ θεῖον ὅσον καὶ ἀνθρώπου κατὰ φρονήσιν λέγουται, γεγονώς ὑπὲρ αὐτοῦ μέγας θανάτου. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖς δεδωξάσθαι διὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτόν. ὁρθῶς ἔχει, καὶ ἀληθῆς ὁ λόγος. ἀρ' οὐκ ἀνεβίω θείκως μᾶλλον, ἢ ἀνθρώπινως; ἀλλ' οἶμαι θείκως. ὅταν οὐκ αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος σαρκὶ λέγουται παθεῖν, μὴ ἀνθρώπων τὸ πάθος δόξαι ἢ ἔχει τὸ τέλει, καὶ τοῦτο θεοπροπέτῃ.

ANNO CHRISTI 430

Οὐ εἷς υἱὸς ὁ τῆς θεοῦ καὶ κύριος Ἰησοῦς Χριστός.

Εκ τῆς πρὸς Ρωμαίους.

AP' οὐκ αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῦ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἀμάρτιας. οὐδὲν ἄρα κατέκριμα πῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὁ ἢ νόμος τῆς πνεύματος τῆς ζωῆς ἠλυθότερόν με ἀπὸ τῆς νόμου τῆς ἀμάρτιας & θανάτου. τὸ ἢ ἀδύνατον τῆς νόμου, ἐν ᾧ ἠδένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἀμάρτιας, καὶ ὡς ἀμάρτιας, κατέκρινε τὴν ἀμάρτιαν ἐν σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τῆς νόμου πληροῦται ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ σὰρκα πεπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. [μάχον] μὲν γὰρ ὁμολογεῖται, τουτέστι τὸ φρόνημα τὸ σαρκικὸν καὶ

ANNO
CHRISTI
431.

ἤν' ἐμφύτων ἡμῖν ἡδονὰν τὸ κίνη-
μα, καὶ τῆς κτ' τὸ πνεῦμα ζωῆς ἢ
δυνάμεις. καὶ ὁ θεὸς ἡμᾶς δοτοφέρῃ
νόμος εἰς γὰρ τὸ δεῖν ἐλέσθαι τὸ ἀγα-
θόν, ἀλλ' ἢ τῆς σαρκὸς ἐπιθυμία κα-
ταβιάζεται πρὸς τὸ ἐναντίον. λέλυ-
ται δὲ νῦν ἐν Χριστῷ τὸ ἀνίστασθαι
καὶ ἠτόνησε μὲν τῆς ἀμωρίας ὁ νό-
μος, κεκράτηκε δὲ ὁ τῆς πνεύματος.
διὰ ποίαν αἰτίαν; πέπομφε γὰρ ὁ
θεὸς τὸ εἶναι ἕνα ἐν ἐμοὶ σὰρκα καὶ
ἀμωρίαν, ἵνα κατακρίνη τὴν
ἀμωρίαν ἐν τῇ σαρκί. εἶτα, πῶς οὐ
χρειώδεσται λίαν ἢ τῆς λόγου σαρ-
κωσῆς; κατὰ κέκριται ἤ οὕτω καὶ ἐν
τῇ σαρκί ἡμῶν ἢ ἀμωρία. εἰ δὲ οὐ
γένονε σὰρξ ὁ λόγος, δοτομεμύθη-
κεν ἀδιόρθωτα τὰ καθ' ἡμᾶς, καὶ δου-
λοῦμεν τῇ σαρκὶ νόμου ἀμωρίας,
οὐδενὸς ἐν ἡμῖν αὐτῶν καταργήσαν-
τος. ἔκουσ' ἀνακαίδου εἶναι φαιδρῶν
τῶν καθ' ὑπόστασιν ἐνωσῆν τῆς λόγου
πρὸς τὴν σὰρκα, καὶ οὐχὶ δὴ μό-
νῳ τῶν ἐν πρῶτοις, καὶ κτ' δέλη-
σιν, ἢ τοὶ σωάφειαν ἀπλήν, κατὰ
φασὶ ἱερεῖς.

Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ
ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, ἢ καθ' ἡμῶν; ὅς γὰρ
τῆς ἰδίου ἕδος ἐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ
ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν· πῶς
οὐχὶ καὶ σὺ αὐτῶν τὰ πάντα ἡμῖν χα-
ρίσειται;] εἰ ὁ ἴδιον ἕδος, δὴ λέν ὅ
ὅτι ὁ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, δέδω-
κεν ὑπὲρ ἡμῶν ὁ θεὸς καὶ πατήρ· πέ-
πονδε δὲ κτ' σὰρκα, καὶ οὐ φύσις θεό-
τητος ἴδιον ἕδος ἡμῶν τὸ πέπονδος
σῶμα, ἵνα καὶ αὐτὸς νοῆται πατρῶν οἰ-
κονομικῶς, ὁ πατρῶν ἐκ εἰδῶς. τὸ τί-
νῳ δοτομελεῖται εἰς δύο ἕνα,

nobis illecebrarum motus, & spi-
ritualis vitæ facultas. Nam etsi di-
uina lex ad boni cupiditatem nos
inuitet, carnis tamen concupi-
scentia ad contrarium vrget. At
hæc rixa per Christum nunc de-
mum dirempta est: quandoqui-
dem peccati lege per illum labe-
factata, lex spiritus regnum obti-
neret. Qua istuc autem de causa?
Misit enim Deus Filium suum in
similitudinem carnis peccati, ut pec-
catum condemnet in carne. Qui er-
go fieri potest, vt Verbi incarna-
tio non fuerit summe necessaria?
Per hanc namque peccatum in
carne etiam nostra condemna-
tum est. Quod si Verbum caro
factum non est, res nostræ omni-
no prostrata, incmendatæque
manserunt; atque adeo per car-
nem legi peccati seruimus, nullo
in nobis impetum illius retun-
dente, aut refrenante. Necessa-
riam proinde extitisse dicimus
hypostaticam carnis cum Verbo
vniionem; non personarum inter
se copulam, aut solam volunta-
tum concordiam & simplicem
coniunctionem, quam quidam
statuunt.

Quid ergo dicemus ad hæc? Si
Deus pro nobis, quis contra nos? Qui
etiam proprio Filio non pepercit, sed
pro nobis omnibus tradidit illum;
quomodo non etiam cum illo omnia
nobis donabit? Si Deus Pater pro-
prium Filium, illum ipsum nimi-
rum qui ex illius substantia ortus
est, pro nobis donauit; ergo cor-
pus quod mortem sustinuit, pro-
prium illius erat, qui secundum
carnem passus est. (nam secun-
dum diuinitatis naturā pati non
poterat) ita enim qui secundum
se pati nequit, dispensatorie mor-
tem perpeffus est. Proinde qui vnum in duos dispertiunt, aperto

impietatis crimine sese constringunt: quandoquidem si est homo per se & secundum se diuifim, & non ipsummet Dei Verbum carne indutum; Pater proprium pro nobis Filiū dedisse non inuenitur.

Ibidem.

Quis accusabit aduersus electos Dei? Deus qui iustificat, quis est qui condemnet? Christus Iesus qui mortuus est, imo qui & resurrexit, qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis. Si Christus per fidem iustificat, solus autem Deus est qui iustitiæ donum præstat; consequens fit Christum esse verum Deum. Rursum si ad dexteram Patris sedet, eademque cum illo gloria & maiestare pollet, & quidem mortuus & resuscitatus; corpus itaque assumptū Verbi proprium est. Nam et si factum est caro, haud secus tamen in suscepta carne cum Patre regni folium obtinet, vt verus naturalisque Filius.

Rom. c. 10. v. 6.

Quæ autem ex fide est iustitia, sic dicit: Ne dixeris in corde tuo: Quis ascendet in calum? id est, Christum deducere. Aut quis descendet in abyssum? hoc est, Christum a mortuis renouare. Sed quid dicit? Prope est verbum in ore tuo, & in corde tuo: hoc est verbum fidei, quod predicamus. Quia si confitearis in ore tuo Dominum Iesum, & in corde tuo credideris quod Deus suscitauit illum a mortuis, saluus eris. Corde enim creditur ad iustitiam; ore autem fit confessio ad salutem. Si secundum quorumdam opinionem Christus est homo deifer, sola personarum copula Dei Verbo coniunctus; qui fieri potest, vt in illum tamquam in Dominum credentes, eiusdemque ex mortuis resurrectionem profitentes, eiusmodi fide iustificemur? Fides

Dent. c. 30. v. 14.

δυναστείας. ἐκ ἑπὶ τὸ ἴδιον ἢ ὀν διελόσκαι τοῦ διός ὑπὲρ ἡμῶν ὁ πατήρ, εἶπερ ὅτιν ἀνθρώπος διηρημῶς, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ὡς εἰ παροσλήψα σαρκὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος.

Τίς ἐγκαλέσῃ καὶ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαίων, τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ ἐγερθεὶς, ὅς ὅτιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὅς καὶ ἐντοξαίει ὑπὲρ ἡμῶν. εἰ δικαιοῖ τῆ πίστι Χριστὸς, θεὸς δὲ ὅτιν ὁ δικαίων. θεὸς ἀρεθ ἀληθῆς ὁ Χριστὸς. καὶ εἶπερ ὅτιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, καίτοι τεθνεὼς καὶ ἐγερθεὶς, συγκαθῆται δὲ τῷ πατρὶ ἴδιον ἀρεθ τοῦ λόγου τὸ σῶμα ὅτι. σπειδρῶναι γὰρ οὕτω τῷ πατρὶ μὴ τῆς ἀναληφθείσης σαρκὸς, ὡς ἡὸς καὶ φύσιν, καὶ εἰ γέρονε σαρκὶ ὁ λόγος.

Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω λέγῃ μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου τίς ἀνέθεται εἰς τὸ οὐρανόν; ποῦ τέστι Χριστὸν καταγαγεῖν. ἢ τίς καταθέσεται εἰς τὸ ἄβυσσον; ποῦ τέστι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ἀλλὰ τί λέγῃ; εἰπῆς σου τὸ ῥῆμα ὅτιν ἐν τῷ στόματι σου ἐ ἐν τῇ καρδίᾳ σου ποῦ τέστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως, ὁ κηρύσσον. ὅπ εἰ ἀὸ μολογήσης ἐν τῷ στόματι σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πισθῆσης ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅπ ὁ θεὸς αὐτὸν ἠγάρεν ἐκ νεκρῶν, σωθῆσῃ. καρδίᾳ γὰρ πισθῆεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὀμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. εἰ, κατὰ γε τὸ ἴσι δοκουῦ, ἀνθρώπος θεοφόρος νοεῖται Χριστὸς, ἐ μόνον ἔχων τὸ ἐν παροσάποις ἐνάσιν παρὸς τὸ ἐκ θεοῦ λόγον, ἴνος ἐνεκα πισθόντες εἰς αὐτὸν ὡς εἰς κύριον, ὀμολογοῦντες ὅτι τὸ ἐκ νεκρῶν ἀνάσσειν αὐτὸν, δικαιοσύνη τῆ πίστι

ANNO
CHRISTI
436

τῆ εἰς αὐτὸν ; ἀναίκαία πει-
 ραροῦν ἢ καὶ ὑπόστασιν ἑνωσις ἔστι
 λόγου πρὸς τὰ αἰθεράνια. ἕνα γὰρ
 οὕτω Χριστὸν ὡς κύριον καὶ φύσιν
 ὁμοιοτήτοισιν, καὶ τῆς αὐτῆς σαρκὸς
 τὴν ἀνάστασιν ἑπιγινώσκοντες, ὡς εἰς
 θεὸν πιστεύοντες, δικαιούμεθα.

Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτὸν ζῆ καὶ οὐ-
 δεὶς ἑαυτὸν ἀποθνήσκει. ἐὰν τε οὖν
 ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν· ἐὰν τε
 ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνή-
 σκομεν. ἐὰν τε ζῶμεν, ἐὰν τε ἀπο-
 θνήσκωμεν, τῷ θεῷ ἐσμέν. εἰς τὸ το
 γὰρ Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἔζησεν, ἵνα
 καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.]
 πρὸς αὐτὸν ποῦ τοῖς ἔθνεσιν ὁ
 μακάριος Παῦλος· νυνὶ δὲ γρόντες
 θεὸν, μᾶλλον ἢ γνωθέντες ὑπὸ θεοῦ,
 πῶς ἐπιστρέφετε εἰς τὰ ἀδύνατα καὶ
 πτωχὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, οἷς πάλιν
 ἡμῶν δουλεύειν θέλετε; λελυ-
 τρώμεθα πίνω δια τῆς πίστεως τῆ εἰς
 Χριστὸν ἐκ τῆς τῶν στοιχείων δου-
 λείας, καὶ ὑπέχθημεν εἰς τὸ δου-
 λείειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ. εἰ δὲ
 ἀπέθανεν ὁ Χριστὸς, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ
 ζώντων κυριεύσῃ, καὶ αὐτὸν ζῶμεν
 ὡς θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ· πῶς ἐκ
 ἀναίκαίας τῶν λόγων ἢ πρὸς σάρκα
 γέγονεν ἑνωσις ἀληθῆς; ἐν αὐτῇ γὰρ
 ἀποθανόντων, κεκυριεύκε καὶ ζώντων
 καὶ νεκρῶν.

Ex τῆ πρὸς Κορινθίους πρῶτης.

EFINON γὰρ, φησὶν, ἐκ πνευ-
 ματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας·
 ἢ ἡ πέτρα ἡ ὁ Χριστὸς.] τὸ Χριστὸς
 ὄνομα πέτρα τῷ Ἐμμανουὴλ, ὅτε
 γεννηθῆναι διὰ τῆς ἀγίας παρθένου. πῶς

enim in eum tamquam in Deum
 fertur. Necessarium est ergo, vt
 Dei Verbum secundum hyposta-
 sin humanæ naturæ vnitum pro-
 fiteamur. Ad hunc enim modum
 vnum Christum tamquam natu-
 ralem Dominum confitentes, &
 carnis eius resurrectionem agno-
 scentes, ac veluti in Deum cre-
 dentes, iustificationis benefi-
 cium consequimur.

*Nemo enim nostrum sibi viuit, Rom. c. 14.
 & nemo sibi moritur. siue enim vi-
 uimus, Domino viuimus; siue mo-
 rimur, Domino morimur. Siue ergo
 viuimus, siue morimur, Domini su-
 mus. In hoc enim Christus mortuus
 est & resurrexit, vt viuorum simul
 & mortuorum dominetur. Idem
 apostolus alibi illos qui ex gen-
 tibus conuersi fuerant, ita allo-
 quitur: Nunc autem cum cognoue-
 ritis Deum, imo cogniti sitis a Deo;
 quomodo iterum conuertimini ad
 infirma & egena elementa mundi,
 quibus denuo seruire vultis? Perfi-
 dem ergo in Christum ab ele-
 mentorum seruitute liberati, in
 Dei viui & veri seruitium trans-
 lati sumus. Quod si Christus
 mortuus est, vt viuorum & mor-
 tuorum ex æquo dominetur; ip-
 sique tamquam viuo & vero Deo
 viuimus; quomodo necessarium
 non erat, vt Verbum cum carne
 vere vniretur? In ipsa namque
 mortem perpeffum, cum in vi-
 uos, tum in mortuos quoque im-
 perium obtinuit.*

Ex priori ad Corinthios.

BIBEBANT enim de spiritali,
 consequente eos, petra: petra au-
 tem erat Christus. Nomen Christi
 tunc demum inditum est Em-
 manueli, quando ex sacra Virgi-
 ne originem duxit. Quomodo

ergo petra esse poterat, quæ populum Israeliticum in deserto potarat? Scripturam sacram vnum dumtaxat Filium, vnumque Christum agnoscere, extra quaestionem est. Verbum itaque postquam carnem suscepit, spiritualis etiam petra est, propter dispensationis nouitatem, propriae naturæ antiquitatem non abiiciens.

Ex posteriori ad Corinthios.

2. Cor. c. 5. v. 16.

ITAQVE nos ex hoc neminem nouimus secundum carnem: et si secundum carnem cognouimus Christum; sed nunc iam non nouimus. Quid est, obsecro, quod Paulus hic ait? Numquid Christum post resurrectionem inficiatur? Nonne illum secundum carnem resuscitatum, cumque eadem illa carne in caelum profectum norat? Ecquis istuc dicere audeat? Talem namque in caelum ascendisse, ac olim inde rursus venturum sciebat, qualem caelestia petiisse, neutiquam ignorabat. Quomodo igitur Filium secundum carnem se nosse negat? Quoniam simulatque ex mortuis reuixit, satius est ex diuina eminentia illum & nosse & profiteri, quam ex carnis mensura. Etenim dispensationis mysterio necdum expleto, secundum carnem praedicabatur, quo nimirum Unigenitus caro factus crederetur. At vero sacramento hoc iam consummato, praestat ex diuinitate illum agnoscere & profiteri, quam ex carnis humilitate & exinanitione. Vnus itaque est Christus & Filius & Dominus.

2. Cor. c. 8. v. 9.

Scitis enim gratiam Domini nostri Iesu Christi, quoniam propter vos egenus factus est, cum esset diues, ut illius inopia vos diuites essetis.

οὐδ' αὐτὸς ἢ πέτρα ἢ πολυζουσα
 (Φ) Ἰσραήλ; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον, ὅτι Χριστὸν καὶ υἱὸν οἶδεν ἕνα τὸ θεῖον καὶ ἱερόν. γεροντὸς γὰρ ὁ λόγος σαρκὸς, πάλιν αὐτὸς ὄντιν ἢ πνευματικὴ πέτρα, τῆς οἰκείας φύσεως τὸ προσβούτατον ἐκ διαποβαλῶν διὰ τὸ νέ(Φ) τῆς οἰκονομίας.

ANNO
 CHERITI
 431.

Ex τ' παρὸς Κορινθίου δεύτερας.

ΩΣΤΕ ἡμεῖς διὰ τὰ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σὰρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σὰρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν ἐκείνῳ γινώσκομεν.] πὶ δὴ ἄρα φησὶν ὁ Παῦλος; ἄρα Χριστὸν ἀρνεῖται κατὰ πλὴν ἀνάσσειν; ἐκ οἶδεν αὐτὸν ἐκ γερμῶν ἐν σαρκὶ, καὶ ἀναληφθέντα μετ' αὐτῆς εἰς (Φ) οὐρανόν; καὶ ὡς ὁ Φαίμα τῶτο πολυμί; οὐπω γὰρ οἶδε καὶ ἀναληφθέντα καὶ ἕξοντα κατὰ καιροῖς, ὃν ἔσπον ἀναβέβηκεν εἰς (Φ) οὐρανόν. πῶς οὖν ἐκ εἰδένα φησὶ κατὰ σὰρκα υἱόν; ὅτι κατὰ πλὴν ἐκ νεφρῶν ἀναβίωσιν, ἐκ ἐκ τῆς τῆς σαρκὸς ἐπ' μέτρων, ἀλλ' ὡς ἐκ θείας ὑπέρχης ἀμειν(Φ) αὐτὸν εἰδένα καὶ ὁμολογεῖν. οὐπω γὰρ πληροφείσης τῆς οἰκονομίας, ἐκηρύχθητο κατὰ σὰρκα, ἵνα πισθύνεται γεροντὸς ἀνθρώπου(Φ) ὁ μονογενής. ἐπεὶ ἡ τετέλεται τ' μυστήρι(Φ), ἀφ' ὧν ὄντι θεὸς ἀμεινον αὐ(Φ) ὁμολογεῖν, ἢ διὰ γε τῶ κακενώταται διὰ πλὴν σὰρκα. εἰς οὖν Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος.

Γινώσκετε γὰρ πλὴν χάριν τῆς κλεῖου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπιώχλησε πλούσι(Φ) ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῆ ἐκείνου πτωχεῖα πλουτήσητε.] εἰ μόν(Φ) ἀνθρώπου(Φ) ὁ Χριστὸς, καὶ οὐ καθ

ANNO CHRISTI 436

καθ' ἐνάσιν ἀληθῆ τιμῶν τοῦ θεοῦ
 θεὸν λόγον πλοῦσι, ὡς θεός, πῶς
 ἐπιώχλευσε; πῶς γὰρ ὅλως ὁ τῆς ἀν-
 θεσποτικῆς πλοῦσι; εἴρηται γὰρ
 ἀνθεσπῶ παντί· πῶς γὰρ ἐλά-
 βεις; ἀλλ' ἐπιώχλευσε, πλοῦσι ὡν ὡς
 θεός· ἐπιώχλευσε γὰρ, τὸ τῆς ἀνθεσ-
 ποτικῆς μικροπρεπέος οἰκειωσάμε-
 νον οἰκονομικῶς, ὁ πλοῦσι ἀληθῶς
 ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος. εἰς ἅρα Χει-
 σὸς καὶ υἱός· καὶ πλοῦσι μὲν, ὡς θεός·
 πτωχὸς δὲ, ὅτι γέγονεν ἀνθεσπος, ἵνα
 ἡμεῖς ἡνωθῶμεθα πλοῦσι δι' αὐτόν.
 nos per se locupletaret, homo factus est.

secundum veram autem cum Dei
 Verbo vnionem opulentus, vt
 Deus; quomodo factus est ege-
 nus? Quales tandem sunt opes na-
 turæ humanæ? An non omni ho-
 mini dicitur: *Quid habes quod non*
accepisti? Verum hic cum diues
 esset, utpote Deus, factus est ege-
 nus: siquidem Verbum pater-
 num, quod vere diues erat, hu-
 manæ naturæ humilitatē dispen-
 satorie suam faciens, factum est
 inops. Vnus ergo est Christus &
 Filius, qui quidem diues est vt
 Deus; pauper vero est, quia vt

1. Cor. c. 4.
v. 7.

Ἐκ τῆς τοῦ Γαλατίας.

Ex epistola ad Galatas.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος, ἐκ ἀπ' ἀνθεσπῶν, οὐδὲ δι' ἀνθεσπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ἅρ' οὐκ οὐκ θεὸν ἐνλωθεσπικότητα, καὶ ἐναὶ ὁ ἴσχυος ἀποφάνει διὰ τούτων ἡμῶν καὶ κώλυμα ὁ μωσαϊστικὸς; ἔφη μὲν γὰρ ἀπεσάλτα, οὐτε ἀπ' ἀνθεσπῶν, οὐτε δι' ἀνθεσπου· τοῦ ἐλάττω δὲ, ὅτι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ τοὶ πῶς ἐκ οἴδεν ἀνθεσπον ὄντα Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ οὐ-
 τω τοῖς ἀναπᾶσαν τιμῶν οἰκουμένην κηρύξας αὐτόν; ἀλλ' οἴδεν ὄντα ἐκ ἀνθεσπον ἀπλῶς, ἐνλωθεσπικότητα ἢ μᾶλλον ἐκ θεοῦ λόγον καὶ οὐ θεὸν ἐν ἀνθεσπῶ νοοῦμενον, ἀλλ' ὡς ἀνθρώπου ἡνωθῶμεθα ἀνθρώπων μὲν τῶν ἐπὶ θεόν. ὅταν οὐκ ἐλάττω ἀνθρώπου μὴ ἀπεσάλτα, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πῶς οὐκ ἀπασιν ἐλάττω, ὅτι καὶ θεὸν αὐτὸν οἴδεν ἀληθινόν μὲν τὸ καὶ ἐν σαρκὶ ἡνωθῶμεθα καὶ ἡμᾶς; σημαίνει τοίνυν αὐτὸν ἐκ δόξου γὰρ τῆς κενώσεως μέτρων, ἀλλὰ ἐκ
 Concil. Tom. 5.

PAVLVS apostolus, non ab ho-
 minibus, neque per hominem,
 sed per Iesum Christum, & Deum
 Patrem, qui suscitauit eum a mor-
 tuis. An non Deum incarnatum,
 vnumque ex vtrisque Filium, &
 Dominum, diuinorum mysterio-
 rum interpres per hæc nobis infi-
 nuat? dicit enim se non ab homi-
 ne, neque per hominem, sed per
 Iesum Christum missum esse. Quid
 ergo? Numquid illum, quem vni-
 uerso orbi talem annuntiarat, ho-
 minem esse ignorabat? Nequa-
 quam. norat utique hominem ef-
 se: at non hominem solum, sed
 Dei Verbum hominem factum.
 Neque Deum rursus in homine
 intelligendum, sed salua per om-
 nia deitate hominem reipsa effe-
 ctum. Cum ergo se non ab homi-
 ne, sed per Iesum Christum mis-
 sum dicat; quis dubitet, quin
 Christum Iesum verum Deum
 agnoscat etiam vbi ille perinde
 ac nos carni communicauit? At
 maluit interim illum per diuinam
 illius super omnes excellentiam,
 τῆς κενώσεως μέτρων, ἀλλὰ ἐκ
 C c

Galat. c. 1.
v. 1.

1. Cor. c. 4.
v. 7.

quam per exinanitionis mensuram, exprimere.

Galat. c. 4.
v. 3.

*Cum essemus parvuli, sub elementis mundi eramus seruietes. At ubi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant, redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. Quem, quæso, Deus Pater ex muliere ortum, & sub lege factum misit? An non congrue responderetur, digneque cogitatur, eum misisse, qui neque ex muliere ortus, nec legi factus esset obnoxius, nisi id esse non desineret, quod ante carnem & sanguinem susceptum, erat? Res plana est: etenim Dei Patris Verbum secundum carnem natum est ex muliere; ille rursus qui ut Deus, legis erat Dominus, factus est legi subiectus, quo illorum fratrem se declararet, qui legis vinculo tenebantur adstricti: hac vna namque ratione in filios cooptati sumus. Certum est enim, si is legi obnoxius factus non esset, aut ortum ex muliere non traxisset, nos illius fratres euadere non potuisset, qui secundum naturam Deus & Dominus est: quia vero vtrumque effectus est, nos quoque per ipsum hac tanta re potiti sumus. Atque huius evidentem demonstrationem habent, quæ beatus Apostolus statim ibi adiungit. ait enim: *Quoniam autem estis filii, misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra, clamantem, Abba, Pater.* Iam quomodo illius Spiritus, qui ex muliere natus est, & sub lege factus est, sanctus Spiritus est, per quem etiam clamamus, Abba, Pater; si Christus Deus, & vnus, & Filius non est?*

Ibid. v. 6.

τῆς θείας αὐτῆς καὶ κατὰ πάντων ἰστέροχῆς.

Ὅτε ἡμεῖς νήποιοι, ἰστέροχῆς τῆς κόσμου δεδουλωμένοι ἡμεῖς. ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τῆς χρόνου, ἔξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτῆς γενόμενον ἐκ γυναικὸς, ἡυόμενον ἰστέροχῆς νόμον, ἵνα ἑστέροχῆς νόμον ἔξαγάγῃ, ἵνα τίμω ὑποδείξαι διπλοβωμῶν. ἵνα πέπομφεν ὁ θεὸς καὶ πατήρ, ὃς γέρονεν ἐκ γυναικὸς, γέρονε δὲ καὶ ἰστέροχῆς νόμον; ἄρα οὐχὲ φαίμαι πρέπει, καὶ πενοοῖν ἄξιον, ὅτι πέπομφεν ἐκείνον, ὃς ἐκ αὐτῆς γέρονεν ἐκ γυναικὸς, οὐδὲ ἀνέπαρξεν ἰστέροχῆς νόμον, εἰ μὴ μειδῆρῃεν ὁπρὶν ἡμεῖς, ἔξω δηλονότι σαρκὸς καὶ αἵματος; ἀλλ' ἐστὶ σαφῆς ὁ λόγος: ὁ γὰρ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος γέρονεν ἐκ γυναικὸς καὶ σαρκῆ: ὁ τῆς νόμου κύριος ὡς θεός, γέρονεν ἰστέροχῆς νόμον, ἵνα γένηται καὶ ἀδελφὸς τοῖς ἰστέροχῆς νόμον: οὕτω γὰρ ἀπελάβομεν ἡμεῖς τίμω ὑποδείξαι. ὥστε εἰ μὴ γέρονεν ἰστέροχῆς νόμον καὶ ἐκ γυναικὸς, οὐδὲ ἀνέπαρξεν ἀδελφοὶ τῶ κατὰ φύσιν κυρίω τῶ θεῷ. ὅπρῃ δὲ γέρονε, δι' αὐτῆς τὸ πλῆρωμα πεπλουτήκαμεν. διότι δὲ ξιν δὲ ποιεῖται σαφῆ τῆς πραγμάτων ὁ θεοσίνων Παῦλος, περοσνεγκῶν ἀδύς: ὅτι δὲ ἐστὶ υἱός, ἔξαπέστειλεν ὁ θεός τὸ πνῆμα τῆς ὑπό αὐτῆς εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κερζον, ἀββᾶ, ὁ πατήρ. πῶς οὐ πνῆμα τῆς ἐκ γυναικὸς καὶ ἰστέροχῆς νόμον, τὸ ἅγιον ἐστὶ πνῆμα, δι' οὗ καὶ κρᾶζομεν, ἀββᾶ, ὁ πατήρ, εἰ μὴ θεός ὁ Χριστός, ἔς ὧν, καὶ υἱός;

ANNO
CHRISTI
431.

ANNO
CHRISTI
431.

Εκ τῆς πρὸς Εφεσίους.

Ex epistola ad Ephesios.

ΕΙΣ κύριον, μία πίστις, ἐν βαπτισματι εἰς θεὸν καὶ πατέρα πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ σὺ πάντων. ἐνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις αὐτῆ κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. διὸ λέγει ἀναβαῖς εἰς ὕψος, ἠχημαλώτωσεν ἀχημαλώσιν, καὶ ἐδώκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις. τὸ δὲ ἀπέβη, ἵνα ἴδῃ, εἰ μὴ ὅτι κατέβη εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; ὁ καταβαῖς, αὐτὸς ὅστι καὶ ὁ ἀναβαῖς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληροῖται τὰ πάντα.] ἄρχει δὴ μοι πάλιν, ὅσῃ ἐν τούτῳ λόγῳ σαφέστατα τε καὶ ἐναργῶς διαφαίνεται, εἰδὼς καὶ διωάμενος, ὅτι Χριστὸς κύριος εἰς, καθ' ἑνώσην οἰκονομικῶν συνενεχθέντος ἔργου πρὸς τὸ ἀνθρώπινον εἰς ἡμᾶς ἀμφοῖν ἵος ἀληθείας. ἐπεὶ πῶς εἰς κύριον; πῶς δὲ μία πίστις; ἢ πῶς ἐν ὅσῃ τὸ βάπτισμα; εἰ γὰρ ἵος δύο, δύο πάντως καὶ κύριοι, διττὴ καὶ ἡ πίστις, καὶ οὐχ ἓν ὅστι τὸ βάπτισμα. εἰς ἕνα γὰρ πεπισθίκαμεν; ἢ εἰς τὸ ὄνομα βεβαπίσμεθα; ἀλλὰ μὲν εἰς κύριον, μία πίστις, ἐν βαπτισματι. πρὸ δὲ ἡλίου οὐκ ἄρα ὅτι καὶ εἰς ἵος, καὶ εἰ νοῦπιτο καθ' ἡμᾶς γερονῶς ὁ μονογενής. ἵος δὲ ὅλως ὁ ἀναβαῖς εἰς ὕψος; ἢ πῶς ὁ καταβάντων εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; ἐποῦν αὐτὸς κατέβη μὲν ἀνθρώπων κατέβη γὰρ ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, καὶ ταπεινώσας, ἑαυτὸν ὑποτάξας ἑαυτὸν ὑπὸ τὸν πόδα πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληροῖται τὰ πάντα.

Concil. Tom. 5.

VNUM Dominus, una fides, vnum baptisma: vnus Deus & Pater omnium, qui est super omnes, & per omnia, & in omnibus. Vnicuique autem nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi. Propter quod dicit: Ascendens in altum captiuam duxit captiuitatem, dedit dona hominibus. Quod autem ascendit, quid est, nisi quia & descendit primum ad inferiores partes terra? Qui descendit, ipse est & qui ascendit super omnes calos, ut impleret omnia. En quanta rursus claritate & euidentia apostolicus fermo hoc loco ostendat, Verbo per dispensatoriam vnionem cum humana natura coeunte, vnum tantum esse Christum, vnum esse Dominum; atque adeo vnum ex utroque esse solum, verum naturalemque Filium. Nam quomodo vnus Dominus, aut vna fides, aut vnum baptisma? Si enim duo sunt filii, duo necessario erunt Domini, & duplex rursus fides, & duplex tandem baptisma. In quem enim credidimus, aut in cuius nomine baptizati sumus? Atqui vnus tantum est Dominus, vna fides, vnum baptisma. Perspicuum fit ergo, vnum solum esse Filium, etiam si Vnigenitus humanam originem perinde ac nos expertus fit. Rursus ecquisnam ille est, qui vel in altum ascendit, vel ad inferiores terræ partes descendit? Hic ipse igitur secundum humanam naturam descendit, seseque ad exinanitionem demisit, ac humiliavit, factus obediens vsque ad mortem. Ascendit autem carne indutus super omnes cælos, ut impleat omnia.

Ephes. c. 4. v. 5.

Cc ij

Ex epistola ad Philippenses.

Εκ τῆς πρὸς Φιλιππησίους.

Philipp. c. 2. v. 5.

HOC enim sentite in vobis, quod est in Christo Iesu: qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se æqualem Deo; sed semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, et habitu inuentus ut homo. Humiliauit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod et Deus exaltauit illum, et donauit illi nomen, quod est super omne nomen: ut in nomine Iesu omne genu flectatur caelestium, et terrestrium, et infernorum; et omnis lingua confiteatur quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris. Audis hic quomodo Verbum, quod in Dei forma existebat, & Deus erat, ne utiquam rapinam arbitratum dicat esse se æquale Deo? Siquidẽ naturalẽ cum Deo Patre æqualitatem obtinens, serui forma, hoc est, hominis natura suscepta, semetipsum exinaniuit, specieque nostra ac similitudine accepta, se ipsum humiliavit. Posteaquam vero crucem sustinuit, exaltatum dicit, datumque illi nomen, quod est super omne nomen; ita ut omne genu ipsi iam incurretur, omnifque lingua eundem confiteatur. Sed qua, quæso, ratione, qui in forma & æqualitate Dei existebat, ad exinanitionem se demississe, & postea exaltatus perhibetur? An non euidentiſſimum hoc Christi sacramentum est? Enimvero cum secundũ naturam Deus esset, factus homo, in humilitatem abiectionemque descendit. Factus autem nostri similis, etiam cum carne suam obtinet gloriam. Et ipsa exaltatio non conuenit in

ΕΚΑΣΤΟΣ τῶτο φρονείτω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὅς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπαρξῶν, οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ· ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφῶν δουλεύσας λαβῶν, ἐν ὁμοιώματι αἰθερότων ἡμιμόρφωτος, καὶ χημέλι βίρεθις ὡς αἰθερόπος· ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, ἡμιμόρφωτος ἰσθῆκος μέγχι θανάτου, θανάτου ἧ σαυροῦ. διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερέψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὀνομα· ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πάντες γόνα κάμψῃ ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ κατὰχθονίων· καὶ πάντα γλώσσαις ὁμολογήσῃται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς. [συνέως ὅπως ἐν μορφῇ τῆς Θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπαρξῶν τὰ Θεὸν λόγον οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγήσαται· Φησὶ τὸ εἶναι ἴσα θεῷ; ἔχων γὰρ τὸ εἶναι καὶ φύσιν ἐν ἰσότητι τῆς πατρὸς, κενώσας ἑαυτὸν, καὶ μορφῶν δουλοῦ λαβῶν, τουτέστιν ἀθεόπος γεννητῆς, καὶ οἷον ἐν εἰδὲ τῷ καθ' ἡμᾶς βίρεθις, ταπεινώσας ἑαυτὸν εἰς κένωσιν. Ὅτι δὲ καὶ αὐτὸν ἰσομετρήθηκε σαυρὸν, ὑψώσας Φησὶν αὐτὸν, δεδῶσαι δὲ αὐτῷ καὶ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὀνομα· ὡς καὶ πάντες γόνα κάμψαι, καὶ πᾶσαν αὐτῶν γλώσσαις ὁμολογήσασθαι. πῶς οὖν ὁ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τῆς Θεοῦ καθῆκε μὲν ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, ὑψώσας ἧ μὲν τῶτο λέγεται; ἀρ' οὐχὲν ἀεθιλότατον τὸ τῆς Χριστοῦ μυστήριον; Θεὸς γὰρ ὢν φύσας, γέρονεν αἰθερόπος ἐν ταπεινώσει καὶ μικροπρεπείᾳ· γεννητῆς δὲ καθ' ἡμᾶς, εἰς τὸ ἑαυτὸν δόξαν ἀναφοῦται καὶ μὲν σαυρῶν. Ἐπεὶ οὖν αὐτὸν ὑψώσας

ANNO CHRISTI 431.

ANNO CHRISTI 431.

δαμ τῆ οικονομίᾳ, καὶ οὐ δὴ μάλλον αὐτῆ τῆ φύσεως τῆ λόγου. εἰς οὐκ ἄρα Χριστὸς θεὸς ἐν αἰθεροπότῃ, καὶ μὴ τῆς αἰθεροπότῃ ὑπαρχῶν ὁ ἴω.

Verbi naturam, sed in ipsam carnis dispensationem. Vnus est itaque Christus Deus in natura humana, & cum natura humana, id ipsum quod ante erat, vsque permanens.

Ex τῆς πρὸς Κολοσσαίους.

Ex epistola ad Colossenses.

ΕΥχαριστοῦντες, Φίλοι, τῷ πατρὶ τῷ ἰκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μελέδα τῆ κλήρου τῆς ἀγάων ἐν τῷ φωτὶ ὅς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆ ἔξοισίας τῆ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τῆ ἰσότητος τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἀφ᾽ ἑσῆς ἀμύβλων ὅς ὄντι εἰκὼν τοῦ θεοῦ τῆ ἀορατοῦ, ἀποτόκος πάσης κτίσεως ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκπῆδη τὰ πάντα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὄρατα καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε δεξιά, εἴτε ἔξουσία, τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἐκτίσθη. καὶ αὐτὸς ὄντι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνεσκήκε καὶ αὐτὸς ὄντι ἡ κεφαλὴ τῆ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ὄντι δεξιά, ἀποτόκος ἐκ τῆ νεκρῶν ἵνα γένηται ἐν πασὶν αὐτὸς ἀποτόκων ὅτι ἐν αὐτῷ ἠὲ δόκησε πᾶν τὸ πλῆρομα κατοικήσαι, καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτὸν εἰρλωποποίησας διὰ τῆ ἀμαρτίας τῆ στυροδ' αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.] ἰδοὺ δὴ πάλιν ἐπιόνα μὲν τῷ θεοῦ τῆ ἀορατοῦ Φησὶν αὐτὸν ἐκπῆδα καὶ δι' αὐτοῦ δεσπονοὶ καὶ δεξιά καὶ κυριότητες διαβεβαιώσθη σαφῶς. καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, καὶ ἐν αὐτῷ συνεσκήκε λέγει καὶ αὐτὸν εἶναι τὴν κεφαλὴν τῆ σώματος τῆ ἐκκλησίας, καὶ ἀποτόκον ἐκ τῆ νεκρῶν. εἰς οὐκ ἄρα ὄντι ἡ εἰκὼν τῆ θεοῦ, ὁ κτίσης τῶ ὄλων, εἰ μὴ αὐτὸς ὁ μονογενὴς τῆ θεοῦ ἰσότητος καὶ γένηται ἀποτόκος

GRATIAS agentes, inquit, Deo Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine: qui eripuit nos de potestate tenebrarum, & transtulit in regnum Filii dilectionis suae: in quo habemus redemptionem, remissionem peccatorum: qui est imago Dei invisibilis, primogenitus omnis creaturae. Quoniam in ipso condita sunt uniuersa, in caelis, & in terra, visibilia & invisibilia, siue throni, siue dominationes, siue principatus, siue potestates; omnia per ipsum & in ipso creata sunt: & ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant. Et ipse est caput corporis ecclesiae, qui est principium, primogenitus ex mortuis; ut sit in omnibus ipse primatum tenens: quia in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare, & per eum reconciliare omnia in ipsum: pacificans per sanguinem crucis eius siue quae in terris, siue quae in caelis sunt. Ecce hic illum rursus inaspectabilis Dei imaginē appellat; thronosque, principatus & dominationes condidisse, omniaque in ipso & per ipsum constare, aperte affirmat: tum corporis quoque ecclesiae caput, primogenitumque ex mortuis eundem praedicat. Ecquis amabo, imago Dei, uniuersorumque conditor est, nisi ipsemet unigenitus Dei Filius? qui etiam factus est mortuorum

primogenitus; quippe qui in sua ipsius, & non in alterius cuiuspiam carne mortem oppetiit. Quare vnus est Christus & Filius, Deus simul & homo.

ἐκ νεκρῶν, ὡς ἀποθανόν τῆ σαρκὶ τῆ ἰδίᾳ, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τῆ ζωῆς ἐτερου. εἰς οὐὶ Χριστὸς καὶ υἱὸς, θεὸς τε ὁμοῦ καὶ ἀνθρώπος.

Ex epistola ad Hebraeos.

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους.

Hebr. c. 1. v. 1.

MULTIFARIAM multisque modis olim Deus loquens patribus in prophetis, nouissime diebus istis locutus est nobis in Filio, quem constituit heredem vniuersorum, per quem fecit & saecula. Vnigenitum Dei Verbum vna cum Deo Patre naturalis rerum omnium dominus esse creditur: at quia caro factum est, heredis quoque appellationem sortitum est. Dicitum est namque ad illud, tamquam ad hominem nostri causa nostri similem effectum: *Postula a me, & dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terra.* Verumtamen per ipsum tamquam per Deum, propter humanam naturam heredis vocabulo appellatum, ipsa quoque saecula condita asserit: tribuitur enim id summæ Verbi antiquitati. Vnus itaque est Christus & Filius, idem Deus simul & homo.

Psal. 2. v. 8.

Hebr. c. 1. v. 3.

Qui cum sit splendor gloria, & figura substantiae eius, portansque omnia verbo virtutis suae, & purgationem peccatorum faciens, sedet ad dexteram maiestatis in excelsis: tanto melior angelis effectus, quanto differentius nomen pra illis hereditauit. Qua, quaeso, ratione splendor ille gloriae, paternaeque substantiae character, hoc est vnigenitus Dei Filius, qui naturaliter ex illo procedit, peccatorum purgationem faciens (dubium autem nul-

ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατέρας ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν πύτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τῶν αἰῶνας ἐποίησεν. [Φύσις τῆς ὅλων κύριος μὲν τῶ θεοῦ καὶ πατρὸς ὁ μονογενὴς αὐτῶ λόγος εἶναι πεπιστώται· ἵσταται δὲ κληρονόμος, ὅτι γέγονε σαρξ. εἴρηται γὰρ πρὸς αὐτὸν, ὡς καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπων * γεγονότα δι' ἡμᾶς ἀίτιαται ὁμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη πλὴν κληρονομίᾳ σου, καὶ πλὴν κατὰ χάριν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς. διὰ δὲ αὐτῶ τῶ θεοῦ τῶ κληρονόμου διὰ τὸ ἀνθρώπων καὶ αὐτῶν πεποιθῆσαι τῶν αἰῶνας φησιν, εἰς τὸ τῶ λόγου πρεσβυτεῖαν τῶ πρῶτον ἐργασίας ἐργασθῆναι πλὴν ἀναφορῶν. εἰς οὐὶ ἀεὶ Χριστὸς καὶ υἱὸς, ὁ αὐτὸς τε ὁμοῦ θεὸς καὶ ἀνθρώπος.

Ὁς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτῶ, φέρον τε τὰ πάντα τῶ ῥήματι τῶ δυνάμεως αὐτῶ, καθάριστὸν τῶν ἀμάρτιων ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς τοσούτω κρείττων ἡμιόμοσος τῶν ἀγγέλων, ὅσω διαφορεθῆσθε ὄνομα τῶ αὐτῶν κληρονομικῆ.] τὸ ἀπαύγασμα τῆς δόξης, ὁ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως τῶ θεοῦ καὶ πατρὸς, πουτῆσιν ὁ αὐτῶ καὶ φύσιν υἱὸς μονογενὴς, ἵνα ἔσπον καθάριστὸν τῶ ἀμάρ-

ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΗΜΕΙΣ ΠΟΙΗΣΑΜΕΝΟΣ. ΔΗΛΟΝ ΔΕ
 ΟΠΙ ΔΙΑ ΤΩ ΑΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΥ ΚΕΚΑΘΗΚΕΝ
 431. ΟΥ ΔΕΞΙΑ ΤΩ ΠΑΤΡΟΣ, ΚΥ ΚΡΕΙΤΤΩΝ ΧΡΥΣ-
 ΘΑΝ ΛΕΓΕΤΑΙ ΤΩ ΑΓΓΕΛΩΝ; ΚΑΙ ΤΟ ΚΥ
 ΦΥΣΙΝ Ε ΤΗ ΤΗΣ ΔΕΟΤΗΤΟΣ ΥΠΕΡΟΧΗ ΠΑ
 ΠΑΝΤΕ ΝΙΚΩΝ. ΕΚΟΥΩ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ
 ΖΗΤΩΝΣ, ΠΕΠΛΕΟΝΕΚΤΗΚΕΝ, ΩΣ ΔΕΟΣ,
 Τ ΑΟΡΑΤΟΝ ΚΥΣΙΝ. Ο ΑΥΤΟΣ ΩΝ ΑΠΩ-
 ΖΑΣΜΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡ, ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΑ-
 ΜΕΝΟΣ ΤΩ ΑΜΑΤΩΝ ΗΜΕΙΣ ΚΑΘΑ-
 ΡΕΙΣΜΟΝ ΑΜΑΤΩ ΠΩ ΙΔΩ. ΕΙΣ ΟΥΩ ΑΡΘΑ
 ΧΕΙΡΟΣ, ΚΑΙ ΥΟΣ, ΚΑΙ ΚΥΕΛΟΣ.

Ο, ΤΕΡΑ ΑΓΙΑΣΤΩΝ ΚΥ ΟΙ ΑΓΙΑΣΤΟ-
 ΜΟΙ, ΕΣ ΕΝΟΣ ΠΑΝΤΕΣ. ΔΙ ΛΩ ΑΙΠΙΑΝ
 ΕΚ ΕΠΑΜΑΝΕΤΑΙ ΑΔΕΛΦΟΥΣ ΑΥΤΩΝ
 ΚΑΛΩΝ, ΛΕΓΩΝ ΑΠΑΓΕΛΩ Τ ΟΝΟΜΑ
 [ΟΥ ΤΩΣ ΑΔΕΛΦΟΥΣ ΜΟΥ.] Τ ΚΥ ΦΥΣΙΝ
 ΑΓΙΟΥ ΟΥΧ ΑΓΙΑΣΤΕΤΑΙ, ΟΠΙ ΜΗ ΟΣΤΙ
 ΠΑΡΟΔΕΕΣ ΑΓΙΑΣΜΟΥ. ΤΟ ΖΕ ΜΕΛΩ ΩΣ
 ΜΕΤΕΞΕΙ ΤΗ ΑΥΤΟΥ ΕΤΕΡΟΥ ΖΗΤΩΝΣ ΑΓΙΟΥ,
 ΑΓΙΑΣΤΩΝ ΕΤΕΡΟΙΣ ΟΥ ΔΩΑΤΑΙ. ΠΩΣ ΟΥΩ
 Ο ΑΥΤΟΣ ΑΓΙΑΣΤΕΙ ΚΥ ΑΓΙΑΣΤΕΤΑΙ, ΖΗΤΗ-
 ΤΕΟΝ. ΑΓΙΑΣΤΩ ΠΙΝΩ, ΩΣ ΔΕΟΣ, ΙΔΩΜΑ
 ΦΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΑΥΤΟΥ Τ ΑΓΙΑΣΤΩΝ ΔΩΑ-
 ΤΑΙ ΛΑΧΩΝ. ΑΓΙΑΣΤΕΤΑΙ ΔΕ ΜΕΘ ΗΜΕΙΣ,
 ΚΥ Τ ΑΝΘΡΩΠΩΝ. ΕΙΣ ΟΥΩ ΑΡΘΑ ΧΕΙ-
 ΡΟΣ ΚΑΙ ΥΟΣ ΚΑΙ ΚΥΕΛΟΣ ΑΓΙΑΣΤΩΝ ΜΕΤ
 ΔΙΚΩΣ, ΑΓΙΑΣΤΟΜΟΙΣ Τ ΜΕΘ ΗΜΕΙΣ ΑΝ-
 ΘΡΩΠΩΝΣ.

Κεφάλαιον τῶ τῶν * λεγομένων
 τοιοῦτον ἔργον ἔργον, ὅς ἐκά-
 θισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ τῆς μεγα-
 λωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων
 λειτουργῶν, καὶ τῆς σελῆνης τῆς δλη-
 θινῆς, ἡ ἐπιξεν ὁ κύριος, καὶ ἐκ
 ἀνθρώπων. [εἰ πᾶς ἱερεὺς, καὶ Φη-
 σιν ὁ μακάριος Παῦλος, εἰς τὸ παρῶ-
 φέρειν δῶρα τε καὶ θυσιάς παρα-
 λαμβάνεται, ἐχ ἑαυτοῖς τελοῦσι πᾶς
 λατρείας. ὁ καλούμενοι παρῶς ἱε-

lum est, quin per proprium san-
 guinem) ad Patris dexteram con-
 fidere, ipsifque angelis excellen-
 tior factus prædicatur? An non
 secundum naturam, diuinitatis-
 que eminentiam longe excellit
 omnia? Sane idem omnino ut
 Deus, paternæque substantiæ fi-
 gura & splendor, inaspectabilem
 illam creaturam longe excellit
 etiam homo factus, & sanguine
 suo peccata nostra emundans. V-
 nus itaque est Filius & Dominus.

Qui sanctificat, & qui sanctifi-
 catur, ex uno omnes. Propter quam
 causam non confunditur fratres eos
 vocare, dicens: Annuntiabo nomen
 tuum fratribus meis. Quod suapte
 natura sanctum est, id non sancti-
 ficatur; quandoquidem sanctifi-
 catione nulla indiget. Quod au-
 tem participatione quadam ab
 alio sanctificationem consecu-
 tum est, id alios sanctificare non
 potest. Quæritur ergo, quomodo
 idem sanctificet, vicissimque san-
 ctificetur. Haud dubie Verbum
 incarnatum, ut Deus, sanctificat,
 ut quod sanctificandi vim suæ natu-
 ræ proprietatem obtineat: at
 vero secundum humanam natu-
 ram, nobiscum sanctificatur. V-
 nus igitur est Christus & Domi-
 nus & Filius, sanctificans quidem
 ut Deus, sanctificationem autem
 accipiens humano more nobis-
 cum.

Capitulum autem super ea quæ
 dicuntur: Talem habemus pontifi-
 cem, qui confedit in dextera sedis
 magnitudinis in celis, sanctorum
 minister, & tabernaculi veri, quod
 fixit Dominus, & non homo. Si iux-
 ta beati Pauli doctrinam omnis
 sacerdos ad offerendum dona &
 sacrificia assumitur; nõ sibi litant
 qui ad sacerdotii functionem se-

Hebr. c. 2.
v. 11.

Psalom. 11.
v. 23.

Hebr. c. 8.
v. 1.

liguntur, sed Deo, cui ab vniuersa creatura cultus veneratioque debetur: at qui Deo ministrant, non eiusdem cum Deo ordinis erunt, neque gloriam eandem, quæ in ipsum solum conuenit, fortientur. Ecquo ergo modo Christus, noster pontifex effectus, dextera Dei asidet, thronumque maiestatis in cælis obtinet, sanctorumque ac superni & veri illius tabernaculi sacerdos constitutus est, & Patri, & sibi ipsi quoque omnium preces offerens? Vnus igitur est Christus & Filius, qui quidem vt Deus, in diuinitatis suæ throno confidet; vt vero diuina dispensatione humanæ naturæ particeps effectus, ministri pontificisque locum nomenque fortitus est.

Hebr. c. 12.
v. 1.

Ideoque & nos tantam habentes impositam nubem testium, deponentes omne pondus & circumstantes nos peccatum, per patientiam curramus ad propositum nobis certamen, aspicientes in auctorem fidei, & consummatorem Iesum Christum, qui pro proposito sibi gaudio sustinuit crucem, confusione contempta, atque in dextera sedis Dei sedet. Si Christus est tantum homo, & non Deus nostra carne vere indutus; quodnam gaudium ipsi propositum dicit? aut quomodo ad diuinæ maiestatis dexteram confedit? Atqui gaudium erat illi propositum: siquidem suprema illa natura in perpetuis deliciis vsque versatur: & corpore, quod crucifigi poterat, assumpto, crucem sustinuit, crucisque supplicium perpeffus, Deo & Patri dextera assegit. Vnus proinde est Dominus Iesus Christus, crucifixus quidem vt homo, cum Patre vero regnans vt Deus.

ερωτώλω, δια τὸ μάλλον, ὡς τὸ πρῶτον ἀποδείξω, ὅτι κτίσεως ὀφείλεται σέβας· ὁ δὲ θεὸς λειτουργῶν, ἐκ ἐν ἴσῳ μέτρῳ κείσεται θεοῦ, οὔτε μὲν πῶς αὐτὸ καὶ μόνῳ παρέπουσαν φορέσει δόξαν. εἴτα πῶς δεξιῆς ἡμῶν γερονῶς ὁ Χριστός, ἐν δεξιᾷ κάθηται τοῦ θεοῦ, καὶ τὸ θρόνον ἐχθρὸν μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ τῶν ἀγίων ἐστὶ λειτουργός, καὶ τῶν σελῶν τῶν ἀνω καὶ ὑποθῆς, ἐαυτὸν τε καὶ τῶν πατρῶν προσκομιζὼν τὰς πρῶτας πάντων λατρείας; εἰς ἅρα ἐστὶ Χριστός καὶ υἱός, καθήκοντος μὲν θεϊκῶς ἐν τῷ τοῦ ἰσῆως θεοπρεπτοῦ θρόνῳ, κεχημαλικῶς δὲ ἱερός καὶ λειτουργός οἰκονομικῶς διὰ τὸ ἀνθρώπινον.

Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς ποσοῦτον ἔχοντες ἀποκειμένον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὅτιον ἀποδείξομεν πάντα, ἐπὶ τὸ ἀποδείξασθαι ἀμάρτημα, δι' ὑπομονῆς πρέχοντες τὸ ἀποκειμένον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφροσύντες εἰς τὸ τῆς πίστεως δεξιῶν καὶ τελειῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅς ἐστι τὸ προκειμένον αὐτῷ χάρις ὑπέμεινε σαυρόν, ἀχρῶντος καὶ ἀφρονήσας, καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ τοῦ θεοῦ κεκάθικεν. εἰ κοινὸς ἀνθρώπος ὁ Χριστός, καὶ οὐ θεὸς ἀληθῶς, ἐν σαρκὶ τε καὶ καθ' ἡμᾶς, πῶς αὐτὸν προκειθὲν φησὶ τὸ χάρις; ἢ πῶς κεκάθικεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ θεοῦ; ἀλλὰ μὲν πρὸς αὐτὸν τὸ αὐτὸ χάρις. ἐὰν γὰρ ἐστὶν ἐν ἀκατάληκτοῖς θυμηδίας ἢ ἀνώτατο φύσις, ὑπέμεινε δὲ σαυρόν, τὸ σαυροθύτως διωκόμενον ἴδιον ποιησάμενος σῶμα· καὶ αὐτὸς ὁ ἐσαυροθύτως κεκάθικεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς. εἰς ἅρα κῶς Ἰησοῦς Χριστός, σαυροθύτως μὲν ἀνθρώπων, σωειδρῶν δὲ θεϊκῶς τῶν πατρῶν.

ANNO CHRISTI 431.

Οὐ εἷς υἱὸς καὶ κύριος.

Εκ τῆς κτ' Ματθαίου.

Quod vnus Filius & Dominus.

Ex euangelio secundum Mattheum.

ΠΑΝΤΑ μοι παρέδωκε ἡσὸς τῆς πατρὸς μου καὶ οὐδεὶς γινώσκει τὸ υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ πατέρα γινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱός, ὃς ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.] οὐδεὶς γινώσκοντος τὸ υἱὸν, εἰ μὴ μόνου τῆς πατρὸς, πῶς ἀποδοσὶ γενεὴ πλὴν τῆς πατρὸς μητρὸς ἐκείνου; ἡσὸς δὲ τὸ ἴδιον υἱὸν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, λέγων· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδύκωσα. ἀλλ' οὐ γινώσκον ἡμῖν παρέδωκε ἡσὸς ἴδιον λόγον, ἀλλ' ἐνωθέντα σαρκί. καὶ ἐκ εἰρηκεν, ὅτι ἐν πύτῃ ἐστιν ὁ υἱὸς μου· ἀλλ' οὗτός ἐστιν ὁ μὴ σαρκίος. εἷς ἄρα καὶ κύριος καὶ υἱός.

Εκ τῆς κτ' Ἰωάννου ἐπιγλωττίου.

Ex euangelio secundum Iohannem.

ἮΝ τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα τὸ ἄσπετον ἐργάμενον εἰς τὸ κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτὸ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν ἐκ ἐγνώ. εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ ἴδιοι αὐτὸ οὐ παρέλαβον.] θεολογίας δὲ σαρκώπως, καὶ διὰ τῆς φωτὸς τῆς ἀληθινοῦς πεφωπιδαι πάντα ἄσπετον ἐργάμενον εἰς τὸν κόσμον εἰπὼν, καὶ μὲν καὶ δι' αὐτὸ αὐτὸν πεποιθιδαι τὸν κόσμον, εἰς τὰ ἴδια φησὶν αὐτὸν ἐλθεῖν. ἦλθε δὲ γεννητῶς ἀσπετος ὁ μονογενὴς ὡς πατρὸς ἴδιος, καὶ παρὰ γὰρ τῶν ἄλλων ἄσπετος Ἰσραήλ. ὅτι πίνω αὐτὸς ἐστὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ δὲ οὐτὶ πάντα.

Concil. Tom. 5.

OMNIA mihi tradita sunt a Patre meo: & nemo nouit Filium, nisi Pater: neque Patrem quis nouit, nisi Filius, & cui uoluerit Filius reuelare. Si nemo Filium nouit, nisi solus Pater; quomodo sunt qui Patris testimonium ueluti infirmum repudiant: Ostendit is autem Filium suum in Iordane hac oratione: Hic, inquit, est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui. Atqui non nudum Verbum ob oculos nobis posuit, sed incarnatum. Neque dixit: In hoc est Filius meus dilectus; sed: Hic, quem coram cernitis in carne, est Filius meus. Vnus itaque est Dominus & Filius.

Math. c. 11. v. 27. Math. c. 3. v. 17. Luc. c. 9. v. 35.

ERAT lux vera, que illuminat omnem hominem uenientem in hunc mundum. In mundo erat, & mundus per ipsam factus est, & mundus eum non cognouit. In propria uenit, & sui eum non receperunt. Ecce accurate de diuinis differens, & per lucem ueram illuminari omnem hominem uenientem in hunc mundum affirmans, ipsumque esse, per quem mundus est conditus; hunc eundem in propria uenisse predicat. Venit autem Unigenitus factus homo tamquam ad suos, & precipue ad Israelitici sanguinis homines. Cum ergo ipse sit lux illa uera, per quem omnia sunt con-

D d

dita; cumque ille sit, qui carne indutus venit in propria; quomodo consequens non est, ut vnum Christum & Filium confiteamur?

Ibid. v. 14.

Et Verbum caro factum est, & habitavit in nobis (Et vidimus gloriam eius, gloriam quasi unigeniti a Patre) plenum gratia & veritate. Si Verbum factum est caro, carnique & sanguini æque ac nos communicavit, ac semen Abrahæ apprehendit, quo nimirum per omnia fratribus suis assimilaretur; quis dubitet, quin id plane permanferit quod erat, etiam si caro factum sit? Siquidem nulla in Verbi naturam cadere potest mutatio. Et si frater noster est, quomodo Unigeniti gloriam habet? Sane licet factum sit caro, Deus tamen esse non desit. Unigenitus proinde est ut Deus; primogenitus vero propter crucem humanitus susceptam.

Hebr. c. 2.

Ioan. c. 1. v. 15.

Ioannes testimonium perhibet de ipso, & clamat dicens; Hic erat quem dixi: Qui post me venturus est, ante me factus est, quia prior me erat. Et de plenitudine eius nos omnes accepimus. Ioannes de Christo ait: Qui post me venit, hoc est, post me manifestatus, quem scilicet ipse prædicavit; is prior me est, hoc est, dignitate & gloria me præstat: nam & ipsa quoque existendi ratione, ut Deus, prior erat. Quomodo ergo idem Ioanne prior, & posterior secundum tempus extitit? Quia Verbum Deus erat, & factum est caro. Prius proinde erat ut Verbum, posterius vero ut homo. Et si omnes sancti de illius plenitudine hauserunt; sola porro divinitas, iuxta Isaïæ vocem, absolute plena est; ipsi soli convenit, ut

Isa. c. 6. v. 3.

καὶ αὐτός ἐστιν ὁ μὲν σαρκὸς ἐλθὼν εἰς τὰ ἴδια· πῶς ἐκ ἀνάγκαιον ἕνα Χριστὸν καὶ ἕν ὁμολογεῖν;

Καὶ ὁ λόγος σαρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν· καὶ ἐθεασάμεθα πλὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς πατρὸς πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.] εἰ γέγονε σαρξ ὁ λόγος, πούτεστι ἀραπλησίως ἡμῖν μετέχεν ἀμαρτίας καὶ σαρκὸς, καὶ σπέρματος Ἀβραάμ ἐπελάβετο, ἵνα καὶ πάντες τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆ· πῶς ἂν ἐνδοξασθῆ ὡς ὅτι μεμνημένον λόγος, καὶ σαρξ γεγονώς; ἀρεπλήτων γὰρ ἡ τῆς λόγου φύσις. καὶ εἰ κερσημάλιον ἡμῖν ἀδελφός, πῶς μονογενοῦς ἐχθρὸς δόξαν; ἐκουὼ καὶ εἰ γέγονε σαρξ, οὐδὲν ἡπτόν ἐστι θεός, καὶ μονογενὴς μὲν ὡς θεός, ἡσυχότοκος δὲ διὰ τὸ ἀνθρώπινον σαυρόν.

Ἰωάννης μάρτυρεὶ πρὸς αὐτοῦ, καὶ κέερα γέγων' οὗτος λέω, ὃν εἶπον· ὁ ὅπισθ' μου ἐρχόμενος, ἐμπαροδέν μου γέγονεν, ὅτι παροδός μου λέω ὅτι ἐκ τῆς πληροφύματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν.] Ἰωάννης φησὶ πρὸς Χριστόν· ὁ ὅπισθ' μου ἐρχόμενος, πούτεστι ὁ μετ' ἐμὲ φανερούμενος· ὃν αὐτὸς ἐκήρυξε διλον ὅτι ἐμπαροδέν μου γέγονε, πούτεστι παροδίων καὶ πλὴν δόξαν καὶ γὰρ λέω καὶ ἐν ὑποστάσει παροδός ὡς θεός. πῶς οὖν ὁ μετ' αὐτοῦ παροδὸς αὐτοῦ γέγονεν; ὅτι θεός λέω ὁ λόγος, καὶ γέγονε σαρξ· ἔχων μὲν τὸ παροδίων, καὶ δὲ λόγος ἐστὶ· δωτερίων δὲ καὶ πλὴν σάρκα. εἰ γὰρ ἐκ τῆς πληροφύματος αὐτοῦ πάντες μετέχικασι ὅτι ἄγιοι· πληρὸς δὲ μόνος ἐστὶ τὸ θεῖον, καὶ διὰ τῆς Ἡσαίου φωνῆς· πρὸς αὐτὸν τε ὁ μόνος γὰρ,

ANNO
CHRISTI
431
Συντομία

ὡς δὲ ἰδίου πληθύνματος, ἐαυτῶ
μετόχως * ἀποπληροῦν ἑτέροις. πέ-
πραξε δὲ τὸ τοῦ Χριστοῦ. εἰς ἅρα ὅτι
ἰὸς καὶ κύριος ὁ ἐκ δεξιῶν λόγος ἡγούμε-
νος σαρκῶς, αὐτὸς θεὸς τε ὁμοῦ καὶ ἀ-
θεσποτος. ἔρχοι δ' αὖτ' ἐπίνοιαν τὸ ἐφε-
ξῆς ῥητόν· οὕτως ὅτι, *ὡς οὐ ἐγὼ εἶ-
πον· ὁπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμ-
προθεν μου γέρονται, ὃν προῦτος
μου εἶμι.* ἰδὸν γὰρ ἀνδρα λέγων αὐ-
τῷ, καὶ ἐρχόμενον ὁπίσω, προῦτον
εἶναι φησιν ὡς θεόν· *ὡς δὲ γὰρ γὰρ εἶμι
ὁ λόγος, καὶ θεὸς εἶμι ὁ λόγος.*

Καὶ ἐμδρτύρησεν Ἰωάννης λέγων·
ὅτι περὶ αὐτοῦ καὶ πνεῦμα καταβαῖνον
ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ μένον
ἐπ' αὐτόν. καὶ γὰρ ὅτι ἐκ ἡδὲν αὐτόν
ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζων ἐν ὕδα-
τι, καὶ ἐκείνος μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἀν' ἰδὸν τὸ
πνεῦμα καταβαῖνον, καὶ μένον ἐπ' αὐ-
τόν, ἔπος ὅτιν ὁ βαπτίζων ἐν τῷ πνεῦ-
ματι τῷ ἁγίῳ. καὶ γὰρ ἐώρεκα, καὶ
μεμδρτύρηκα ὅτι οὕτως ὅτιν ὁ ἰὸς τῆ
θεοῦ.] ἅρα σαφῶς τε καὶ ἐναργῶς
ἐν τοῦτοις τ' κλέρον ἡμῶν Ἰησοῦν τ'
Χριστὸν δεχόμενον μὲν ἀνθεσπίνως
τὸ πνεῦμα διὰ τ' ἡμῶν σαρκὸς οἰκονο-
μίαν· πλοῦσις γὰρ ὢν, ἐπιώχλυσε δι'
ἡμῶν· βαπτίζοντα δὲ δεξιῶς ἐν τῷ ἁ-
γίῳ πνεύματι. ἔτι γὰρ ἀν' ἡμέτεροι τὸ
ῥηγεῖν διδάσκει τ' ἐπνεύματος χα-
ριν, πλὴν ὅτι τῷ φύσει τε καὶ ἀληθῶς
ὄντι θεῷ· εἰς οὗ ἅρα Χριστοῦ καὶ ἰὸς· καὶ
μδρτύρησά λέγων ὁ ἀπαγγελιστής.

Καὶ γὰρ ἐώρεκα, καὶ μεμδρτύρη-
κα ὅτι οὕτως ὅτιν ὁ ἰὸς τῆ θεοῦ. οὐ-
τὸ δὲ ποῖ· ὃν περὶ αὐτοῦ μὲν ἀν-
θεσπίνως τὸ πνεῦμα δεχόμενον, οἶ-
δε δὲ βαπτίζοντα δεξιῶς ἐν τῷ ἁγίῳ
πνεύματι.

Concil. Tom. 5.

sua ipsius plenitudine aliorum in-
opix subueniat. Præstitit autem
hoc ipsum Christus: incarnatum
itaque Dei Verbum vnus est Do-
minus & Filius; idemque Deus
simul & homo. Eiusdem senten-
tiæ est, quod mox subiungitur:
*Hic est, inquit, de quo dixi: Post
me venit vir, qui ante me factus est,*
quia prior me erat. En licet virum
vocet, & post se venientem præ-
dicet; secundum diuinitatem ta-
men se priorem affirmat: *In prin-
cipio enim erat Verbum, & Deus
erat Verbum.*

*Et testimonium perhibuit Ioan-
nes dicens: Quia vidi Spiritum de-
scendentem quasi columbam de ca-
elo, & mansit super eum. Et ego ne-
sciebam eum: sed qui misit me bap-
tizare in aqua, ille mihi dixit: Super
quem videris Spiritum descendentē,
& manentem super eum, hic est qui
baptizat in Spiritu sancto. Et ego
vidi, & testimonium perhibui quia
hic est Filius Dei.* En vtrumque
clare euidenterque assertum hic
habet; nempe Dominum Iesum
Christum propter carnis quidem
œconomiam, vt hominem Spiritu-
m sanctum accipere (liquidem
*cum diues esset, nostri causa factus
est egenus*) tum eundem rursum
tamquã Deum in Spiritu sancto
baptisma conferre. At in quẽ, ob-
secro, conuenire queat, Spiritus
sancti gratiam impertiri, nisi in
verum & naturalem Deum? V-
nus ergo est Christus, vnus Filius,
vt Euangelista testificatur.

*Et ego, inquit, vidi, & testimo-
nium perhibui quia hic est Filius
Dei.* Ecquisnam hic erat? Ille ipse
vtique, quem quidem vt homi-
nem, Spiritum sanctum viderat
suscepisse; vt Deum vero, in Spi-
ritu sancto baptizare didicerat.

Dd ij

Ioan. c. 3.
v. 12.

Si terrena dixi vobis, & non creditis, quomodo si dixerō vobis caelestia, creditis? Et nemo ascendit in caelum, nisi qui descendit de caelo, filius hominis qui est in caelo. Quomodo descendit de caelo filius hominis? Siquidem sacra illa caro ex muliere nata est. Erat sane caro Verbi quod de caelo descendit, & filius hominis factum fuerat, propria: vnus est igitur Christus & Filius. Ita, quae Verbi sunt, propria carnis facta sunt: quae vero carnis sunt, propria Verbi euaserunt, sola peccati labe excepta.

Ibid. v. 14.

Et sicut Moyses exaltauit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis: ut omnis qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam aeternam. Serpentes in deserto moribus filios Israel infestabant: mox vniuersorum Dominus Moysi praecipit vt aeneum serpentem sublimē suspendat. Et erit, inquit, si hominem serpens morderit, & in serpente respiciet, & viuet. Ecquid istud aenigma sibi vult? Cur sublatum serpentem conspicatus vita donatur? Vnigenitum Dei Verbum, quod suapte natura vita est, homo factum est: (est autem homo res quaedam noxia, serpenti non abfimilis) at vero licet vt homo nobis assimilatus sit, si quis tamen in illum aspexerit, morte superior euadit. Sed quid aliud est, obsecro, in illū intueri, quam incarnationis illius mysterium exacto accuratoque animi iudicio expendere? Hac namque consideratione, & malorum, hoc est, hominum similitudinem obtinere, & viuificus rursus, serpentinumque; morsuum curator & profligator esse deprehenditur, vt Deus. Vnus itaque est Dominus, & vnus Filius, qui

Num. c. 21.
v. 8.

Et sicut Moyses exaltauit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis: ut omnis qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam aeternam. Serpentes in deserto moribus filios Israel infestabant: mox vniuersorum Dominus Moysi praecipit vt aeneum serpentem sublimē suspendat. Et erit, inquit, si hominem serpens morderit, & in serpente respiciet, & viuet. Ecquid istud aenigma sibi vult? Cur sublatum serpentem conspicatus vita donatur? Vnigenitum Dei Verbum, quod suapte natura vita est, homo factum est: (est autem homo res quaedam noxia, serpenti non abfimilis) at vero licet vt homo nobis assimilatus sit, si quis tamen in illum aspexerit, morte superior euadit. Sed quid aliud est, obsecro, in illū intueri, quam incarnationis illius mysterium exacto accuratoque animi iudicio expendere? Hac namque consideratione, & malorum, hoc est, hominum similitudinem obtinere, & viuificus rursus, serpentinumque; morsuum curator & profligator esse deprehenditur, vt Deus. Vnus itaque est Dominus, & vnus Filius, qui

Εἰ τὰ ἄπληγα εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πισθεύετε, πῶς εἰπὼ ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πισθεύετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τῆς οὐρανοῦ καταβὰς ὁ υἱὸς τῆς ἀνθρώπου. πῶς καταβέβηκεν ἐκ τῆς οὐρανοῦ ὁ υἱὸς τῆς ἀνθρώπου; καὶ τοὶ τῆς ἀγίας σαρκὸς ἑνὸς ἐκ γυναικὸς. ἀλλ' ἴδιον ἴδιον τὸ σῶμα τῆς οὐρανοῦ καταφοιτήσαντος λόγου, ὃς καὶ γέγονεν υἱὸς ἀνθρώπου· εἰς οὐρανὸν ἀναβὰς καὶ ἰδὼς. οὕτως ἴδια μὲν τῆς σαρκὸς τὰ τῆς λόγου γέγονεν, ἴδια δὲ τῆς λόγου τὰ τῆς σαρκὸς, διὲν ἀμφοτέρων.

Καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὑψώσεν τὸ ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τῆς ἀνθρώπου· ἵνα πᾶς ὁ πισθῶν ἐπ' αὐτῷ ἐζη ζῶναι αἰώνιον.] ἔδρανε τὸν ὄφιν Ἰσραὴλ καὶ πῶς ἐρημον ὄφεις εἶτα περὶ τὰ χεῖρα ὅλων θεῶν τῶ Μωϋσῆ ὄφιν ἀναθεῖναι χαλκῶν. Καὶ ἔστι, φησὶν, εἰ δὲ δάκη ὁ ὄφιν ἀνθρώπου, καὶ ἐμβλέψῃ εἰς τὸ ὄφιν, καὶ ζήσεται. πὶ τὸν υἱὸν ὅτι τὸ ἀνίγμα; διὰ τὸ δὲ ὁ ἐνοεῶν ὄφιν σώζεται; ζῶναι πῶς γὰρ οὐ καὶ τὸ φῶς ὑπερῶν ὁ μονογενὴς ἔθεο λόγος γέγονεν ἐν ὁμοιωματι τῶ κατὰ ἡμᾶς, ποτέστιν ἀνθρώπου· πονηρὸν ἢ ὁ ἀνθρώπου, ὅτι ὄφιν· ἀλλ' εἰ καὶ γέγονε κατὰ ἡμᾶς, εἰς εἰς αὐτὸν ἴδιον, νικᾷ τὸ θάνατον. πὶ δὲ ὅτι εἰς αὐτὸν ἴδεν, ἢ ὅτι πάντως τὸ ἀκριβῶς κατανοῶσαι τὸ ἐπὶ αὐτῷ μυστήριον; τότε καὶ αὐτὸ ὄφιν ἐν ὁμοιωματι μὲν τῶ πονηρῶν, ποτέστιν ἀνθρώπων ζῶναι πῶς ὡς θεῶν, καὶ ἀφαιρῶντα τὰ τῶ νοητῶ ὄφιν δὲ γὰρ εἰς οὐρανὸν ἀναβὰς, καὶ ἰδὼς ὁ

ANNO
CHRISTI
431.

ANNOS CHRISTI 431. αὐτός, καὶ ζωοποιός ὡς θεός, καὶ ἐν εἰδὲ τῷ τῷ πονηρῶν δι' οἰκονομίαν.

Οἱ παῖδες ἔχοντες τὰ βῆα τῶν φοινίκων, ἔξηλθον εἰς ἀπαύτησιν αὐτῶν, φησὶ, καὶ ἔκραζον ὡσανεὶ, βλῆμι μὲν ὁ ἐρρῶμι μὲν ἐν ὀνόματι κυρίου, ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ. πῶς οὖν φησὶ ἐν ὀνόματι κυρίου ἁρραγγέδαι τὸ γράμμα τὸ ἱερόν; εἰ μὴ οὖν ὡς ἀνθρώπων ἰδικῶς ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου, μὴ ἐνωθέντος αὐτῶν καὶ ὑπόστασιν τοῦ θεοῦ λόγου, κοινὸν ἔσται τὸ τῆς κυριότητος ὄνομα αὐτῶν καὶ τῆς ἡμῶν, καὶ οὐδὲν ἕτερον Χριστὸς τὸ μέγα. εἰ γὰρ ὡς κύριος ἀληθῶς ἦξεν παρρησιάζετο, ὅπως ὅτι καὶ ἀληθῆς ἐλήλυθε γῆρ' οὐ δίχα σαρκὸς εἰς πᾶν δὲ κόσμον ὁ μονογενὴς εἰς ἀρχὴν ὅτι φύσις καὶ ἀληθῶς κύριος, καὶ Χεῖρός, καὶ υἱός.

Καὶ ὑπερῶν αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα ὡς καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.] εαυτὸν ἀγιάζει Χεῖρός, ἀρχὴ ὡς ἀνθρώπων; ἢ ὅτι μάλλον θεός ὅτι φύσιν, ἴδιον ἔχων τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον; ὅπως ὅτι καὶ ἀληθῆς. οὐδενὸς ποιητοῦ ἀνθρώπων εαυτὸν ἀγιάζοντος, εαυτὸν ἀγιάζει Χεῖρός, εἰς ἀρχὴν υἱὸς καὶ κύριος, ἀγαθὸς μὲν δὲ ἀνθρώπων, ἀγιάζων δὲ θεϊκῶς τῷ ἰδίῳ πνεύματι ἐαυτὸν ναόν.

Πολλὰ μὲν οὖν ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτῶν, ἀ ἐκ ἐστὶ γέγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πισθῆσθε ὅτι Ἰησοῦς ὅτι Χεῖρός ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πισθόντες ζωῆς ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.] ὁ ἐκ τῆς

quidem ut Deus est, vivificus est; secundum carnis vero œconomiam, in malorum specie spectabilis est.

Pueri, inquit, Hebreorum accipientes ramos palmarum, processerunt obviam ei, et clamabant: Hosanna, benedictus qui venit in nomine Domini, rex Israel. Qualem, quæso, diuinæ literæ in nomine Domini venturum prædixere? Nam si cum qui ex sacra Virgine ortus est, hominem absolute, Dei Verbo secundum hypostasin non unitum dixerint; profecto dominationis nomen commune ipsi nobiscum erit; neque quidquam hac ratione, quod sit eximium, Christo attribuetur. Si vero tamquam verus Dominus venturus prænuntiatus est, ut reuera prænuntiatus est (venit enim Unigenitus in hunc mundum non absque carne) vnus ergo omnino natura & veritate Dominus & Christus & Filius erit.

Et pro eis ego sanctifico meipsum, ut sint et ipsi sanctificati in veritate. Seipsum sanctificat Christus, sed numquid ut homo; an vero ut natura Deus Spiritum sanctum tamquam proprium obtinens? Certe ut Deus. Nullo itaque mortalium seipsum sanctificante, solus Christus semetipsum sanctificat. Vnus est ergo Dominus & Filius; sanctificatus quidem ut homo, suum vero ipsius templum proprio suo Spiritu sanctificans ut Deus.

Multa quidem et alia signa fecit Iesus in conspectu discipulorum suorum, quæ non sunt scripta in libro hoc. Hac autem scripta sunt, ut credatis quia Iesus est Christus filius Dei; et ut credentes vitam habeatis in nomine eius. Qui ex sacra

Virgine natus est Emmanuel, is vocē euangelica appellatus est Iesus. Cum ipse ergo, & non alius quispiam sit Dei Filius; & qui in illum credit, in nomine eiusdem vitam aternā consequatur; quomodo non insaniunt qui diuisione inducēta, alium Dei Patris Verbum, alium rursus illum qui ex sacra Virgine ortum ducit, Filium esse asserunt? In his enim euangelista vnum solum Iesum Christum, hoc est, Dei Patris Verbum, carnis & sanguinis æque ac nos secundum scripturas particeps effectum, ex utroque constitutum apertissime agnoscit & prædicat.

Luc. c. 2. v. 21.

Luc. c. 2. v. 6.

Hebr. c. 1. v. 14.

Rom. c. 8. v. 29.

Luc. c. 2. v. 48.

Ex euangelio secundum Lucam.

ET factum est, cum essent ibi, impleti sunt dies ut pareret. Et peperit filium suum primogenitum, & pannis eum inuoluit, & reclinauit in præsepio, quia non erat eis locus in diuerforio. Vnum & solum filium peperit sancta Virgo, nempe Emmanuelem: cur igitur filium illius primogenitum appellat? Neque enim vlli alii post illum ex ipsa nati sunt. perpetuo namque illa virginitatem conseruauit. Significatur ergo, a sacra scriptura vnigenitum Dei Verbum ob id primogenitum appellatum esse, quia carni & sanguini, ceterisque humanis æque ac nos communicans, inter multos fratres primatum fortitum est. Cum hoc ipso tamen & a supernis illis spiritibus, & a nobis ipsi quoque adoratur, & ut Deus colitur.

Et dixit mater eius ad illum: Fili, quid fecisti nobis sic? Ecce pater tuus & ego dolentes quærebamus te. Respondit illi & ait: Quare dolere debui? Nonne sciebatis quod ego et pater meus semper in scripturis legimus? Nonne sciebatis quod ego et pater meus semper in scripturis legimus?

ἀγίας πατρὸς θεοῦ γεννημένος Ἐμμανουήλ, διὰ τῆς τῆς ἀγαθῆς Φωτῆς Ἰησοῦς ἀνόμασαι. ὅτε τοίνυν αὐτός ἐστι, καὶ οὐχ ἕτερος, υἱὸς τῆς θεοῦ, καὶ ὁ πατρίων ἐξ ἑαυτοῦ αἰώνιον ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. πῶς οὐ μεμήνησαν οἱ διορίζοντες, καὶ φάσκοντες ἕτερον υἱὸν εἶναι, καὶ ἕτερον ἐκ θεοῦ λόγον, καὶ ἐκ τῆς ἀγίας πατρὸς; φαίνεται γὰρ ἐν τούτοις ὁ ἀγαθὸς καὶ μάλιστα σαφῶς ἓνα καὶ μόνον ἀμφοῖν εἶδος καὶ κηρύττων Ἰησοῦ Χριστὸν, τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, αἵματος καὶ σαρκὸς κοινωνῶντος ἀραπλησίως ἡμῖν, καὶ ἀγαθὸν γένηται.

ANNO CHRISTI 431.

Εκ τῆς Λουκαῖ ἀγαθῆς.

GENETO ὃ ἐν τῷ αὐτῷ αὐτῶν καὶ ἐπέκει ἐκ θεοῦ υἱὸν αὐτῆς πατρὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἐσαυρανώσεν αὐτὸν, καὶ ἀπέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτῃ, διότι ἐκ τῶν αὐτῶν τὸπος ἐν τῷ κατὰ φύσιν ἓνα καὶ μόνον ἔτεκεν υἱὸν Ἐμμανουήλ ἢ ἀγία πατρὸς. πῶς οὐ φησὶ υἱὸν αὐτῆς πατρὸς τοῦ θεοῦ; οὐ γὰρ γενήσασιν ἕτεροι μετ' αὐτὸν, μεμνήσκε δὲ πατρὸς. Ἰσοσημαίνεται τοίνυν ὡς ἐκ τῆς θεοπνεύτου γραφῆς ἀνόμασαι πατρὸς τοῦ θεοῦ ὁ μονογενὴς τῆς θεοῦ λόγος, κοινωνῶντος γὰρ αἵματος καὶ σαρκὸς, καὶ ἀραπλησίως ἡμῖν μετέχοντων αὐτῶν. οὕτω γέγονεν ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς πατρὸς τοῦ θεοῦ. πλὴν ὡς θεὸς πατρὸς κοινωνῶντος παρὰ τὴν αὐτῆς καὶ τῆς ἀνω πνεύματος.

Καὶ εἶπε, Φησὶ, πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ὅτι ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ ὁδῶμεν σε.

ANNO
CHRISTI
431.
* 431

ἐζητήθη ὑμῖν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς·
Ὁ ὅτι ἐζητήτε με; ἐπεὶ οἴδατε, ὅτι ἐν
τοῖς τῆς πατρὸς μου θεοῖς εἶναι με;] ἀδελφοί
δὴ οὐδὲ ὅπως ἴδιον ἐαυτῶν πατέρα
ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὀνομάζει. ἀλλ' εἰπε
τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἡμᾶς, πῶς ἐκ
ἐδὲ μάλλον εἶπεν· ἐκ ἡδύστε, ὅτι ἐν
τοῖς τῆς πάντων πατρὸς εἶναι με θεῶ;
ἀλλ' ἴδιον αὐτῶν ποιεῖται· μόνος γὰρ ὁ
αὐτῶν γεννητὴν καὶ φύσιν θεϊκῶς. ὁ
ἴδιός ἐστι, καὶ ἀνθρώπος γεννητῶς, ἴδιον
ἐκ καὶ φύσιν πατέρα θεόν.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν
μῇ τῆς πόλεως, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πλη-
ρῆς λέπρας· καὶ ἰδὼν Ἰησοῦ, πε-
σὼν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, λέ-
γων· κύριε, ἐάν τις θέλῃ, διώασά με
καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα,
ἤψατο αὐτὸν, λέγων· θέλω, καθαρί-
σθη.] θαυμάσιος ἐν τούτοις θεϊκῶς
τε ἅμα καὶ σωματικῶς ἐνεργουῦντα
Χεῖρον θεϊκὸν μὲν οὐδὲ θέλει, ἀν-
θρώπῳ δὲ τὸ ἐκτείνειν τὴν χεῖρα.
εἰς οὐδὲ ἀμφοῖν ἕως. εἰ γὰρ καὶ γέ-
γονε σαρκὸς ὁ λόγος, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐνεργεῖ
καὶ μὴ τῆς ἰδίας σαρκὸς, ἐξούσιος αὐ-
τῆς δὲ αὐτὸν διώαμιν.

Εἶπε ὁ πρὸς αὐτοὺς· πῶς λέγεται
Χεῖρον εἶναι υἱὸν Δαυὶδ; αὐτὸς
γὰρ ὁ Δαυὶδ λέγει ἐν βιβλίῳ ψαλ-
μῶν· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου·
κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως δὲ θῶ
ἐπὶ ἐξουσίᾳ σου ὑποπόδιον τῶν πο-
δῶν σου. Δαυὶδ αὐτὸν κύριον κα-
λεῖ, καὶ πῶς ἕως αὐτοῦ ὅστις;] ἀκούεις
ὅπως ἐν τούτοις πεισθῆται δεικνύειν
αὐτὸς ὁ Χεῖρος, ὅτι κἀν εἰ γέγονεν
ἐκ σαρκὸς Δαυὶδ ὁ λόγος καὶ
τὴν σαρκά, ἀλλ' οὐδὲ καὶ οὕτω καὶ φύσιν κύριον, ὡς ἕως καὶ

muste. Et ait ad illos: Quid est quod
me querebatis? Nesciebatis, quia
in his qua Patris mei sunt, oportet
me esse? En quomodo celestem
Patrem, suum ipsius proprium pa-
trem nominat. At siquidem nu-
dus homo erat, cuiusmodi nos su-
mus, & aliud nihil; cur non hac
potius oratione usus est: Nescitis
quod in his qua communis om-
nium Patris sunt, oportet me esse?
Verum illum ut primum sibi
vindicat; quia solus secundum di-
uinam naturam ex ipso natus est.
Eundem nihilominus & homo
iam factus proprium adhuc natu-
ralemque retinet.

Et factum est, dum esset in una
civitate, & ecce vir plenus lepra:
& videns Iesum, & procidens in
faciem, rogavit eum, dicens: Domi-
ne, si vis, potes me mundare. Et ex-
tendens manum, tetigit eum, dicens:
Volo, mundare. Miraberis hic
Christum diuina simul ac corpo-
rea virtute operantem: siquidem
velle erat diuinum, ipsa vero ma-
nus protensio, humanum. Vnus
itaque ex utroque Filius. Nam et
si Verbum fuerit incarnatum, ni-
hilo tamen secius cum propria
carne, virtutem & ipsa propter il-
lud habente, tamquam Deus o-
perabatur.

Dixit autem ad illos: Quomodo
dicunt Christum esse filium David?
& ipse David dicit in libro psalmo-
rum: Dixit Dominus Domino
meo: Sede a dextris meis, donec po-
nam inimicos tuos scabellum pedum
tuorum. David ergo Dominum il-
lum vocat, & quomodo filius eius
est? Audis quo pacto ipsemet
Christus (tamen ex semine Da-
uid secundum carnem originem
trahat) hoc loco Deum, & Filiū,

LUC. 6. 5.
v. 12.

LUC. 6. 20.
v. 41.

Psalm. 109.

& Dominum secundum naturam se esse ostendat? Dicit enim: Si Dauidis filius est, cur Dauid Dominum illum appellat? Sed neque ortum secundum carnem hic ex Dauidis semine refutat; neque seipsum rursus secundum naturam Dominum esse negat. Verum licet vnum ex utroque constare significatum velit, vtrumque tamen adesse demonstrat. Vnus itaque est Christus, & verus Filius.

θεός. εἰ γὰρ δὴ, φησὶν, υἱὸς τῆς Δαυὶδ, πῶς αὐτὸν ὁ Δαυὶδ κύριον ὀνομάζει; ἀλλ' οὔτε τίτλ' ἐκ σπέρματος Δαυὶδ ἠγύνησιν καὶ σὰρκα ἐν τοῦτοις ζῆνείται, οὔτε μὲν ἄποπέμπει τῆς ἑῆς καὶ φύσιν κύριον ἑαυτὸν προσεῖναι δὲ φησὶν ἀμφοτέρων, εἰ καὶ ὅτι ἀμφοῖν βούλεται ἕνα δηλοῦσαι. εἰς οὗ ἄρα Χριστός, καὶ υἱὸς ἀληθῶς.

Quod fides in Christum sit tamquam in Deum.

Ὅτι εἰς Χριστὸν ἡ πίστις ὡς εἰς θεόν.

Ex epistola ad Romanos.

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους.

Rom. c. 1. v. 5.

PER quem accepimus gratiam & apostolatam ad obediendum fidei in omnibus gentibus pro nomine ipsius; in quibus estis & vos vocati Iesu Christi. Vocatae sunt gentes per fidem. Qui autem per sanctos apostolos illis annuntiabatur, Christus erat. Ab iis vero qui fidei mysteriis initiabantur, fides exigebatur in Christum, non tamquam in hominem, sed tamquam in Deum. Neque enim dicere fas est, gentes quae fidei in Christum complectebantur, ex vno errore in alterum transiisse: verum a falsi nominis diis abductas, ad Deum vivum conuersas esse. Cum illi ergo ad obediendum fidei pro Christi nomine apostolatam se accepisse profiteantur, quomodo Christus non est Deus, cum fides habeatur in illum tamquam in Deum?

Δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολήν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν παντί πῶς ἐθνεσιν ὑπὲρ τῆς ὀνόματι αὐτοῦ. ἐν οἷς ἐστέ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ. κέκληται τὰ ἔθνη διὰ τῆς πίστεως. καὶ ὡς ὁ Χριστὸς διὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ὁ πατὴρ αὐτοῖς κηρυχθῆναι ἐπεστέλετο δὲ παρὰ τῶν μεταγωγῶν ἡ πίστις οὐχ ὡς εἰς ἀνθρώπον, ἀλλ' ὡς εἰς θεόν. οὐ γὰρ που φαρμὰ ἐκ πλάνης εἰς πλάνην κεκλήθη τὰ ἔθνη, ἢ εἰς Χριστὸν πίστιν παραδέξαμεθα. καὶ ἀλεσιπότα δὲ μάλλ' ὅταν ψυθιδωνύμοις θεοῖς, ἵππερ ἐψαλοῖσιν ἵπτι θεὸν ζῶντα. ὅτι ποίνω ἀποστολῶν εἰληφέναι φασὶν ὅτι μεταγωγὴ εἰς ὑπακοὴν πίστεως ὑπὲρ τῆς ὀνόματι τῆς Χριστοῦ, πῶς ἐκ αὐτοῦ εἶναι θεός, εἴπερ εἰς αὐτὸν ἡ πίστις, ὡς εἰς θεόν;

Ibid. v. 9.

Testis est mihi Deus, cui serui in spiritu meo, in euangelio Filii eius, quod sine intermissione memoriam vestri facio semper in orationibus meis. Qui Deo seruiunt, non seruiunt Christo tamquam

Μάρτυς γὰρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ὃ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματι μου, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τῆς υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι πάντοτε ἵπτι τῆς προσευχῶν μου. οἱ θεοὶ λατρεύοντες, οὐχ ὡς θεὸς παρ' αὐτὸν ἐπέσθη.

λα-

ANNO
CHRISTE
431.

λατρεῦσαι τῷ Χριστῷ. αὐτὸ δὲ Φη-
σι καὶ τὸ εὐαγγέλιον. κηρύσσεται γὰρ αὐ-
τὸς ὡς θεὸς τῷ κόσμῳ, καὶ τοὶ θεοὶ
καὶ φύσιν ὄντος τῆς πατρὸς, καὶ κατάρ-
χουτος τῆς ὄλων. θεὸς οὐκ ἄρα Χρι-
στὸς, ὁ δὲ οὐ καὶ ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ
ὡς θεὸς καὶ εὐαγγέλιον, καὶ τῆς ᾧ πάν-
των ἡμῶν λατρεία.

Δικαιωθέντες οὐκ ἐκ πίστεως, εὐ-
φρύνω ἐχούμεν πρὸς θεὸν διὰ τῆς κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν
καὶ πῶς προσερχώμεθα ἐξ ἡμετέρου τῆ
πίστεως εἰς τὴν χάριν ταύτην, ἐν ᾗ ἐσθί-
καμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπὶ ἐλπίδι τῆς
δόξης τῆς θεοῦ. ὡς εἰς θεὸν πιστεύον-
τες δικαιούμεθα. εἰ δὲ εἰς Χριστὸν Ἰη-
σοῦν ἡ πίστις, καὶ δι' αὐτοῦ πῶς προ-
σερχώμεθα ἐξ ἡμετέρου· σιγήθημεν
γὰρ τῷ θεῷ καὶ πατρί, σωζόμενοι
ὡσπερ ἡμεῖς τῷ Χριστῷ· πῶς
οὐ θεὸς ἔστι, καὶ εἰ γέγονεν ἐκ σπέρ-
ματός· Δαυὶδ γὰρ καὶ σαρκὰ καὶ
πατρὸς γενεῶν;

Καθὼς γέγραπται, Φησὶν ἰδοὺ
ἔστημι ἐν Σιών λίθον προσκόμμα-
τός, καὶ πέτρα σκανδάλου· καὶ πᾶς
ὁ πιστεύων ἐπὶ αὐτῷ, οὐ κατακλιθή-
σεται. Συμεὼν ὁ δίκαιος ὅτε τὸ θεῖον
εἰς ἀγκάλας ἐδέξατο βρέφος, ἔφη
πρὸς τὸν θεόν· Νῦν δόπολύς τ' ἴδου-
λόν σου, δέσποτα, καὶ τὸ ῥῆμά σου ἐν
ἐριμῇ· ὅτι εἶδον ὁ φθαλμοί μου
τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἠτοίμασας καὶ
πρὸς σωπὴν πάντων τῶν λαῶν. καὶ πᾶς
ἔξῃς. προσεπίθη ἡ πύλις ἰδοὺ οὗτος
κεῖται εἰς πῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν
ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀπί-
στευόντων. ὁ αὐτὸς ἄρα ἔστιν ὁ τῆς
προσκομίματος λίθος, καὶ ἡ πέτρα τῆς
σκανδάλου. Ὁ ἀπειθήσαντες μὲν αὐτῷ διὰ τὴν ἀπίθειαν, σωζόμενοι ἔσονται ἕνεκα

Concil. Tom. 5.

alteri Deo. Vnde & illius quo-
que euangelium esse perhibe-
tur. Annuntiat enim mundo
vt Deus, cum pater sit Deus na-
tura, principatumque in omnes
obtinat. Deus igitur est Chri-
stus, per quem & in quo ipse quo-
que Pater vt Deus annuntiat,ur,
cultuque & veneratione ab om-
nibus afficitur.

Iustificati ergo ex fide, pacem ha-
bemus ad Deum per Dominum no-
strum Iesum Christum, per quem
& habemus accessum per fidem in
gratiam istam, in qua stamus, &
gloriamur in spe gloria Dei. Si in
Deum credentes, vere iustifica-
mur, fideque in Christum Iesum
tendimus, ac per illum ad Patrem
tandem peruenimus (Christo
namq; nos simul excitante, Deo
& Patri coniungimur,) quomodo
Deus non est, etiam si iuxta Scri-
pturas ex semine Dauid secun-
dum carnem factus est?

Sicut scriptum est: Ecce, inquit,
pono in Sion lapidem offensionis, &
petram scandali: & omnis qui cre-
dit in eum, non confundetur. Iustus
Simeon cum diuinum illum pue-
rum inter vlnas suscepisset, ita
Deum affatus est: Nunc dimittis
seruum tuum Domine, secundum
verbum tuum in pace: Quia vide-
runt oculi mei salutare tuum: Quod
parasti ante faciem omnium populo-
rum. & quæ sequuntur. Subiun-
git deinde: Ecce hic positus est in
ruinam & resurrectionem multo-
rum in Israel, & in signum cui con-
tradicitur. Idem ergo est lapis of-
fensionis, & petra scandali. Et
quidem nonnulli propter infide-
litatem in ipsum impegunt, &
contriti sunt; reliqui vero, qui

nimirum fidem in illum complexi sunt, confusionem euaserunt. Numquid ergo in illum tamquā in hominem credimus, an vero tamquam in Deum? Vtique tamquam in Deum. Deus itaque est Christus. de ipso enim iustus Simeon adductas paulo ante voces depromebat.

Rem. c. 10. v. 3.

De Iudæis dicit: Ignorantes enim potentiam & iustitiam Dei, & suam statuere quærentes, iustitia Dei non sunt subiecti. Finis enim legis Christus, ad iustitiam omni credenti. Si Christus finis legis est, idemque est iustitia, qui iustificat per fidem in ipsum, iustificandique facultas in solum Deum conueniat tamquam quiddam ipsi peculiare, quonam modo Christus non est Deus?

Ibid. v. 6. Dent. 30.

Quæ autem ex fide est iustitia, sic dicit: Ne dixeris in corde tuo: Quis ascendet in calum? id est Christum deducere. aut quis descendet in abyssum? hoc est Christum a mortuis reuocare. Sed quid dicit Scriptura? Prope est verbum in ore tuo, & in corde tuo. Hoc est verbum fidei quod predicamus: quia si confitearis in ore tuo Dominum Iesum, & in corde tuo credideris quod Deus suscitauit illum a mortuis, saluus eris. Corde enim creditur ad iustitiam, ore autem fit confessio ad salutem. Dicit enim Scriptura: Omnis qui credit in illum, non confundetur. Si Christi persona vniuersæ fidei nostræ terminus, & confessionis virtus præfigitur, mortemque illius & resurrectionem confitentes, veluti in Deum credentes, iustificamur; quis dicere audeat, ipsum deitatis exortem esse? siquidem est

1 Jo. 28. v. 16.

διέφυγον ὃ τὸ καταχωνίωμα
τὴν παρὰ αὐτὸν πρὶν παροσηκάμε-
νοι. ἄρ' οὐκ ὡς εἰς ἀνθρώπον πεπε-
καμέν, ἢ ὡς εἰς θεόν; ὡς εἰς θεὸν δη-
λον ὅτι. θεὸς οὐκ ἄρα Χριστός· ἐπὶ
αὐτῷ ὅς ὁ δίκαιος Συμεὼν τὰς δε-
πίως ἡμῶν εἰρημίας ἔφη φωνᾶς.

ANNO
CHRISTO
411.

Περὶ τῶν Ἰουδαίων φησὶν ἀγνο-
οῦντες γὰρ τὴν τῆς θεοῦ δυνάμιν καὶ δι-
καιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν ζήτου-
τες σῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τῆς θεοῦ οὐχ
ἔπειτα γινώσκοντες. τέλος γὰρ νόμου Χρι-
στός, εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πισθ-
οντι.] εἰ τέλος νόμου Χριστός, καὶ αὐ-
τὸς ὄντως ἡ δικαιοσύνη, δικαίων διὰ
πίστεως ἢ εἰς αὐτὸν μόνον ὡς ἰδίον
ἀνακρίσεται τὸ δικαιοῦν δυνάσασθαι
τῷ θεῷ πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω
λέγεται μὴ εἶπαι ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τίς
ἀναλήσεται εἰς οὐρανόν; τοῦτέστι
Χριστὸν καταγαγεῖν. ἢ τίς καταλή-
σεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτέστι Χρι-
στὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ἀλλὰ τί λέ-
γεται; εἴπερ σου τὸ ῥῆμα ὄντως ἐν τῷ σώ-
ματι σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου. τοῦτέ-
στι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως, ὃ κηρύσσεται
ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ σώματι σου
κύριον Ἰησοῦν, καὶ πισθῇς ἐν
τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἠγά-
πεν ἐκ τῶν νεκρῶν, σωθήσῃ. καρδία
μὲν γὰρ πισθίζεται εἰς δικαιοσύνην,
σῶμα δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωπι-
εῖαν. λέγεται γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πι-
σθῶν εἰς αὐτὸν, οὐ καταχωνιόσεται.
] εἰ σύμπας ἡμῶν ὁ τῆς πίστεως ὁ-
ρος, καὶ τῆς ὁμολογίας ἡ δυνάμις εἰς
τὸ τῆς Χριστοῦ παροσηκάμενον,
καὶ ὁμολογοῦντες αὐτῷ θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασιν, ὡς εἰς θεὸν πεπ-
θυκότατες δικαιοῦμεθα, τίς ὁ φωνῆς θεοῦ ἐκ εἶναι τοῦ μὲν αὐτὸν; εἴπερ ὄντως

ANNO CHRISTI 431
κεφάλαιον τῆς ἀπάντων σωτηρίας, ἧς ἡμεῖς καὶ οὐδοί, τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως ἢ ὁμολογίας. δι' αὐτὸ γὰρ καὶ ἐν αὐτῷ καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ ἐπιγνωσκειται πρὸς ἡμῶν.

summa & caput salutis omnium, ostiumque & via, fidei in ipsum confessio. Per ipsum namque & in ipso ipse quoque Pater a nobis cognoscitur.

Ei autem qui potens est confirmare vos iuxta evangelium meum, & predicationem Iesu Christi, secundum revelationem mysterii temporibus aeternis taciti (quod nunc patefactum est per scripturas prophetarum, secundum preceptum aeterni Dei, ad obeditionem fidei) in cunctis gentibus cogniti, soli sapienti Deo, per Iesum Christum; cui honor & gloria in secula seculorum. Amen. En hic disertè affirmat evangelium, eiusdemque prædicationem ad ipsum Christum pertinuisse: tum occultum illud de ipso eodem mysterium aeternis temporibus tacitum, nunc demum ad fidei obeditionem in omnibus gentibus patefactum prædicat. Nam gentes falsorum deorum cultu liberatæ, veramque veri naturalisq; Dei notitiam adeptæ, ad Christum sunt conuersæ. Quod si per Iesum Christum Deus palam est agnitus, quomodo Christi mysterium non est magnum? Quod si is animo concipiatur ut homo quispiam nulla ex parte nostri dissimilis, & non ut Deus homo factus; haud magnæ sane sapientiæ sacramentum illud fuerit.

Τῷ δὲ διωαμὲν ὑμᾶς σπείξαι καὶ τὸ διαγγέλιόν μου & τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀποκαλύψαι μυστηρίου χρόνοις αἰώνιαις σεσηγημένου. Φανεροῦντος δὲ νῦν διὰ τὴν γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ἡσυχαστικὴν πίστεως, εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωριζέμενος· μόνω θεῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.] ἰδοὺ δή σαφῶς τὸ διαγγέλιον καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ φησιν ἐπὶ καὶ κεκρῦφται μὲν τὸ ἐπὶ αὐτῷ μυστήριον, καὶ σεσηγημένον χρόνοις αἰώνιαις, ἀποκαλυφθῆναι ἔτι νῦν εἰς ἡσυχαστικὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη. ἐστράφη γὰρ εἰς Χριστὸν τὰ ἔθνη τῷ ψευδωνύμου λαβείας ὀζηρημύρα, καὶ ὡς θεὸν αὐτὸν ἐπεγνωκότα τὸ φύσιν καὶ διαιθεῖς. καὶ εἰ σαφῶς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγνώθη θεός, πῶς οὐ μέγα τὸ Χριστοῦ μυστήριον; εἰ δὲ νοεῖται καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπος ἀπλῶς, καὶ οὐχὶ δὲ μάλλον θεός ἐν ἡσυχαστικῶς, ἐκείνῳ θεῷ τὸ μυστήριον.

Λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεννηθέντα περιτομῆς ὑπὸν ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιώσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων· τὰ δὲ ἔθνη ὑπὸν ἐλέους δοξάζουσι τὸν Θεόν. γέγραπται γάρ· ὅτι ἐπίστευσε δὲ Ἀβραάμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. εἰρηται δὲ πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐβλογισθήσονται ἐν τοῖς πασιν αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ὁ δὲ καὶ σαφὲς Concil. Tom. 5.

Dico enim Christum Iesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei, ad confirmandas promissiones patrum: Gentes autem super misericordia honorare Deum. Scriptum est enim: Credidit Abraham Deo, & reputatum est illi ad iustitiam. Dictum est rursus ad illum: In te benedicentur omnes tribus terra. id quod Paulus hac

Ee ij

Rom. c. 4.
v. 13.

Gal. c. 3. v. 9.

nobis sententia exponit : Non enim per legem, ait, promissio Abraham, ut ipse heres esset mundi, sed per iustitiam fidei. & rursus : Igitur qui ex fide sunt, benedicentur cum fidei Abraham. Si Dei ergo promissiones per fidem patribus obtulerunt, Christus vero minister factus est, hoc est mediator, ad firmandas promissiones patribus a Deo factas, nempe iustificationem, quæ per fidem obtinetur; (factus est autem Christus minister, hoc est mediator, non ut alteri fidem conciliaret, sed ut sibi ipsi & Patri per seipsum) cui dubium esse potest, quin verus secundum naturam Deus existat? Nam ut beatus Abraham iustificatus est in Deum credens; ita gentes quoque iustificabuntur in ipso, si vestigiis illius innixæ, in Deum, hoc est in Christum crediderint.

ἡμῖν ἐποίᾳ λόγων ὁ Παῦλος οὐ γὰρ διὰ νόμου ἢ ἐπαγγελίας τῶν Ἀβραάμ, εἰς τὸ κληρονομεῖν αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης καὶ πίστεως. καὶ πάλιν ὥστε ἐκ πίστεως ἐβλογώθηται σὺ τῶ πιστῷ Ἀβραάμ.] οὐκοῦν εἰ ἐκ πίστεως αἱ ἐπαγγελίαι δίδονται τοῖς πατέρας ἄρα Θεοῦ, γέγονε ποίνῳ διάκονος ὁ Χριστὸς, τουτέστι μεσίτης, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τὰς τοῖς πατέρας δοθείσας ἄρα Θεοῦ, τουτέστι τῶν διὰ πίστεως δικαίων. γέγονε ποίνῳ διάκονος ὁ Χριστὸς, τουτέστι μεσίτης, οὐχ ὡς ἐτέρῳ τῶν πίστιν παραμαρτυροῦμενος, ἀλλ' ὡς ἐαυτῶν μαλλον καὶ δι' ἐαυτῶν τῶν πατέρων Θεοῦ ἄρα καὶ φύσιν ἔδει. δεδικαιώθη γὰρ ὁ μακάριος Ἀβραάμ πεπεσθεκαὶ εἰς Θεόν. οὕτω δὲ καὶ τὰ ἔθνη δικαιώθῃεν ἀντὶ ἐν αὐτῷ, τοῖς ἴχθειν αὐτῶν καὶ ἀκολουθήσαντα, καὶ ἐν Θεῷ πισθόντα, τουτέστι Χριστῷ.

ANNO
CHRISTI
431.

Ex priori ad Corinthios.

Ex t̄is πρὸς Κορινθίους πρῶτης.

1. Cor. c. 6.
v. 11.

ET hæc quidam fuistis : sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed iustificati estis in nomine Domini nostri Iesu Christi, & in Spiritu Dei nostri. Cum in nomine Christi iustificemur, eumque fide ut Deum veneremur, eiusdemque Spiritu locupletemur, quomodo non erit Deus Christus?

ΚΑΙ τῶν τῶν ἕνεκα ἦτε ἀπὸ κελύσαιτε, ἀλλ' ἠγάπητε, ἀλλ' ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.] εἰ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ δικαιοῦμεθα, ὡς Θεὸν τῆ πίστες ἠμῶσιν, καὶ τὸ αὐτῶν πνεῦμα δεχόμενοι, πῶς οὐ Θεὸς ὁ Χριστὸς;

Ex posteriori ad Corinthios.

Ex t̄is πρὸς Κορινθίους β'.

2. Cor. c. 11.
v. 4.

NAM si is qui venit, alium Iesum prædicat, quem non prædicavimus; aut alium spiritum accipitis, quem non accepimus; aut aliud euangelium, quod non recepistis, recte pateremini. Ante Dei

ΕΙ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἐκ κηρύξαμεν, ὃν ἐκ κηρύξαμεν ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε, παρ' ὃ ἐλάβετε ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον, ἃρ' ὃ ἐδέξασθε, καλῶς ὑμῖν λέγω.] πρὸς τῆς τῆς ἐπι-

ANNO 431. CHRISTI
 ἀνθρώπου οὐδὲ ὀνόμα-
 σος ἐλέσκειται ὅτι ἐκ θεοῦ λόγον,
 Ἰησοῦ, ἢ Χριστόν· εἰ μὴ ἄρα καὶ
 παρὰ τὴν ὀνομασθῆναι ὅτι τῆτο
 καὶ κληροῖ, ὅτε καὶ γέγονε σαρκί. ὄνο-
 μα πῶν καμὸν αὐτῶν, Ἰησοῦς, ὅτε
 γέγονεν ἀνθρώπος. ἀλλ' εἰ μὲν ὡς
 θεὸς κηρύσσεται, καὶ εἰς ὧν οὐ γὰρ ἔπε-
 ρός τις παρ' αὐτῶν, ὃν διώκοντες κη-
 ρύξαμεν ἡμεῖς· ὡς αὐτοὶ, καὶ θεὸς λα-
 τρηθῆναι. εἰ δὲ μέθρον αὐτῶν τὸ τῆς ἀν-
 θρωπότητος ὅτι μόνον, καὶ ψιλῆ
 προσάπων ἐνώσει τέμνηται· κενέ-
 νωται τῆς πίστεως ἡμῶν ὁ λόγος, ἀν-
 θρώπου προσάγων ἡμᾶς καὶ οὐ θεοῦ.
 ἀλλὰ τῆτο δυναστεῖς. θεὸς ἄρα Χρι-
 στός, καὶ υἱός, ὡς τῆ θεοῦ λόγου σαρκίος
 γέγονός.

Verbum incarnatum nullus com-
 pertus est, qui aut Iesum, aut Chri-
 stum illud nominaret; nisi quis-
 piam forsan futurorum præcius
 olim, cum nimirum caro factum
 esset, hoc nomine appellatum iri
 prædixerit. Nomen hoc itaque
 Iesus, simulatque factum est ho-
 mo, nouum impositum est illi. At
 vero si vt Deus orbi annuntiat,ur,
 & vnus nihilominus est (neque e-
 nim est alius præter illum, qui an-
 nuntiari possit) bene res habet.
 Deo enim seruire inuenimur.
 Quod si vero solæ humanæ natu-
 ræ conditiones in illum conueni-
 unt, nec aliam ob causam, quam
 propter nudam illam simplicem-
 que personarum societatem colit-
 ur; inanis profecto est fidei nô-
 stræ ratio, vt quæ non Deo nos
 coniungat, sed homini. Atqui hæc
 doctrina est plane impia. Deus
 itaque Christus, & Filius; cum Verbum sit caro factum.

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας.

Ex epistola ad Galatas.

ΘΑΥΜΑΖΩ, ὅτι οὕτω
 ταχέως μετατίθετε ἀπὸ τῆς
 καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ,
 εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον· ὃ ἐκ ἐστὶν ἄλ-
 λο· εἰ μὴ ἡμεῖς εἰσιν ὁ Θεὸς ἀπο-
 στέλλωντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ
 εὐαγγέλιον τῆς Χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ εἰ
 ἡμεῖς, ἢ ἄγγελος ὁ οὐρανοῦ εὐα-
 γγελίσται ὑμῖν παρ' ὃ εὐαγγελιστῶν με-
 στα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.] εἰ εἰ ὅστιν
 εὐαγγέλιον τὸ λαληθὲν ἀπάσῃ τῇ
 ἰσῶ οὐρανὸν διὰ τῆς ἀγίων μουσα-
 γωγῶν, τῆτο δὲ ὅστιν ἢ πίστες ἢ εἰς
 Χριστόν· πῶς οὐ θεὸς εἶναι ἀν-
 δη-
 σῆς, εἴπερ ὅστιν ἀγαγκῶν ὁμολο-
 γεῖν, ὡς ἐκ τῆς δεξιᾶς πλατῆς
 κεκλήθηα πρὸς ἴππῳσιν τῆ καὶ
 φύσιν ὄντι θεοῦ; θεοσεῖ δὲ ποσοῦτον ὁ μακάριος Παῦλος, ὡς

MIROR, quod sic tam ci-
 to transferimini ab eo qui
 vos vocauit in gratiam Christi, in
 aliud euangelium: quod non est a-
 liud, nisi sunt aliqui, qui vos per-
 turbant, & conuertere volunt euan-
 gelium Christi. Sed licet nos, aut
 angelus de calo euangelizet vobis
 præterquam quod euangelizauimus
 vobis, anathema sit. Si vnum
 tantum est euangelium, in vni-
 uerso terrarum orbe per sacros
 mysteriorum doctores deprædi-
 catum, hoc autem est fides in
 Christum; quomodo hic non est
 verus Deus? Negari enim nullo
 modo potest, ab antiquo errore
 ad veri naturalisque Dei agnitio-
 nem translatos nos esse. Tanta
 autem est beati Pauli fiducia, vt

Ee iij

iplos etiam angelos anathemati subiicere non dubitet, si forte Christi euangelium peruertere tentauerint.

Ibid. v. 15.

Cum autem placuit illi, qui me segregauit ex utero matris meae, ut reuelaret Filium suum in me, ut euangelizarem illum in gentibus, continuo non acquieui carni & sanguini; neque ueni Hierosolymam ad antecessores meos apostolos. Sane qui a Deo diuinorum mysteriorum doctrinam & reuelationem hauserat, is humana institutione neutiquam indigebat. Verum istud interim aduersarios interrogauerim, qualemnam caelestis Pater beato Paulo patefecerit, qualemue gentibus annuntian- dum mandauerit. Numquid Dei Verbum carni non unitum? aut Unigenitum, hominem secundum diuinam dispensationem non factum? Absit ut haec ita se habeant. Annuntiauit enim eundem Deum simul & hominem, uocans Filium & Dominum Iesum Christum.

Galat. c. 2. v. 16.

Scientes autem quod non iustificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem Iesu Christi; & nos in Christo Iesu credidimus, ut iustificemur ex fide Christi, & non ex operibus legis. Si in Deum credere, iustificationis mercede pensatur, (hac enim uia maiores nostri iustificati sunt, scriptum est namque: Credidit Abraham Deo, & reputata est ei fides ad iustitiam) quomodo Emmanuel non est Deus, si quidem uerum est, quod in ipsum credentes iustificamur?

Rom. c. 4. v. 3.

Ex epistola ad Ephesios.

Ephes. c. 1. v. 13.

IN quo & uos, cum audissetis uerbum ueritatis (euangelium

καὶ ἀγγέλους ἀναθεματίζεν, εἰ δὴ με- τὰ τὸ εὐαγγέλιον τὸ διὰ τὸ ἀγγέλιον τὸ Χριστοῦ.

Οτε δὲ ηὐδοκησεν ὁ θεὸς ὁ ἀφο- εἰσας με ἐκ κοιλίας μητρὸς μου, δοποκαλύψαι ὑἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα διαγγελλίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνε- σιν, ὡς θεὸς οὐ περιουθενέμην σαρ- κὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ ἀνηλθὼν εἰς Ιε- ρουσόλυμα πρὸς τοὺς πατέρας ἐμοὺς ἀπο- στόλους.] τῷ γὰρ ἅπασι πλὴν ἐκ θεοῦ λαχόντι μου σαρωγίαν καὶ δοποκαλυ- ψην, ἐκ ἐδῆ τῆς ἑξ ἀδελφῶν παιδα- γωγίας. πλὴν ἐκείνῳ Φαυμῶ· ἵνα ἀπεκαλύψεν ὁ πατήρ τῷ μακαρίῳ Παύλῳ; ἢ ἵνα περιετέταχεν ἐν τοῖς ἔθνεσιν διαγγελλίσασθαι; ἀρετὰ θεὸν λό- γον, καὶ ὑἱὸν μονογενῆ οὐχ ἐνωθέντα σαρκὶ, καὶ ἁμομόδιον ἀδελφῶν οἰκο- νομικῶς; εἴτα πῶς τὸ ἐστὶν ἀληθὲς; διεκλήρυξε γὰρ ἀδελφῶν τε ὁμοῦ καὶ θεὸν ὡς αὐτὸν καὶ ἕνα, λέγων ὑἱὸν καὶ κώριον Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιούσθαι ἀδ- ελφῶν ἑξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπίστευσαιμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ, καὶ ἐκ ἑξ ἔργων νόμου.] εἰ τὸ πιστεῖσθαι δεῖται μισθὸν ἔχει πλὴν δικαιώσιν· δε- δικαίωνται γὰρ οὕτω καὶ ὁ πατήρ ἡμῶν· γέγραπται γὰρ, ὅτι ἐπίστευσεν Ἀβραάμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐ- τῷ εἰς δικαιοσύνην ἡ πίστις· πῶς οὐ θεὸς ὁ Ἐμμανουήλ, εἴπερ ἐστὶν ἀλη- θὲς, ὡς εἰς αὐτὸν πιστεύοντες δικαιο- ούμεθα;

Ex πῆς πρὸς Εφεσίους.

ΕΝ ᾧ ἀκούσαντες καὶ ἡμεῖς τὸ λό- γον τὸ ἀληθείας, τὸ διαγγελλίζον

ANNO CHRISTI 431.

τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πισθ-
σαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι
τῆς ἐπαγγελίας τοῦ ἁγίου, ὅς ἐστιν ἀρ-
ραβών τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς
ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς
ἔπαυον δόξης αὐτοῦ.] πολλά καὶ ταυ-
τὸ ἐν ταῖς τῆν περιλαμβανόντων ἐνοσίαις
καπέδοι τις αὐτῷ, δι' ὧν ἐνεστὶ μαθεῖν
ὅτι θεὸς ἀληθὴς ὁ Χριστὸς, καὶ ἡ πα-
τὴρ πάντων πίστις εἰς αὐτὸν οὐχ ὡς
εἰς ἕνα τῆν καὶ ἡμᾶς ἀπλῶς, ἀλλ'
ὡς εἰς ἕνα κύριον, καὶ υἱόν, καὶ θεόν.
περὶ τὸν μὲν γὰρ αὐτὸς ὅστις τὸ δια-
γέλιον τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἐν ᾧ καὶ
ἡ πίστις, ὡς εἰς θεὸν δηλονότι. ἀκολου-
θεῖ δὲ τὸ τῆς πίστεως γέρας, ποῦτέστι
τὸ πνεῦμα τῆς ἐπαγγελίας, ὃ τῆς
κληρονομίας ἡμῶν ἀρραβών. ἐκλε-
λυτρώμεθα γὰρ εἰς ἔπαυον δόξης
Χριστοῦ. σέσωκε γὰρ ἡμᾶς οὐχ ὡς ἀν-
θρώπων κοινὸς, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκὶ
γεννηθεὶς δι' ἡμᾶς. οὕτω γὰρ εἰς ἔπαυ-
νον ἐσώμεθα τῆς δόξης αὐτοῦ.

Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ
δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν
τῆν ἐθνῶν, εἰ γὰρ ἠκούσατε πλὴν οἰ-
κονομίᾳ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς
δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, ὅτι καὶ ἀπο-
κάλυψιν ἐγνώρισα μοι τὸ μυστή-
ριον, καθὼς περιέγραψα ἐν ἐπι-
γράμμι. περὶ ἀδιώκατε διαγινώσκοντες
νοῆσαι πλὴν σωσθῆναι μου ἐν τῷ μυστη-
ρίῳ τοῦ Χριστοῦ.] πῶς αὐτίκως
χρεία, καὶ ἀποκαλύψας τὸ πνεῦμα τοῦ
θεοῦ τὸ γνωριάζειν τὸ μυστήριον
τοῦ Χριστοῦ, εἰπερ ὅστις ἀνθρώπος ἰδι-
κῶς, καὶ ὁλοθρόπως κατωρισμένον
τοῦ θεοῦ λόγου, ψαλῆ περιώπων
ἐνώσει περιλημμένον; ἢ γὰρ ἐγὼ τὸ κεκρυμμένον, ἢ ποῦ ὅλως τὸ δυσ-
κέραιον, τὸ νοῆσαι τυχὸν περὶ ἐνός τοῦ καὶ ἡμᾶς ἀνθρώπου, ὅτι ἀνθρώπος ὅστις;

salutis vestra) in quo et credentes
signati estis Spiritu promissionis
sancto, qui est pignus hereditatis
nostra, in redemptionem acquisitionis,
in laudem gloria ipsius. Plura
simul hic proponuntur, ex quibus
colligere licet Christum verum
esse Deum; atque adeo omnium
fidem in ipsum non ferri tam-
quam in hominem nostri simi-
lem, sed tamquam in vnum Do-
minum, & Filium, & Deum. Pri-
mo namque ipse salutis nostræ
euangelium existit, in quem pro-
inde fides nostra tendat tamquã
in Deum. subiungitur mox fidei
quoque præmium, puta promif-
sionis Spiritus, qui nostræ here-
ditatis arrhabo est. denique ad
laudem gloriae Christi redem-
pti perhibemur. Redemit autem
nos non vt vulgaris homo, sed vt
Deus nostri causa incarnatus. Ad
hunc enim modum in laudem
gloriae illius cedimus.

Huius rei gratia ego Paulus vir-
ctus Christi Iesu pro vobis genti-
bus, si tamen audistis dispensationē
gratie Dei, quæ data est mihi in vo-
bis: quoniam secundum reuelatio-
nem notum mihi factum est sacra-
mentum, sicut supra scripsi in breui;
prout potestis legentes intelligere pru-
dentiam meam in mysterio Christi.
Qua prudentia, quave diuina o-
pus erat patefactione ad myste-
rium hoc Christi perspiciendum,
si quidem per se homo tantum
est, a Dei Verbo omnino seiun-
ctus, nuda personarum vnione
cohonestatus: Quid enim abstru-
sum habet, aut quæ difficultas est
de vulgari quopiam, nostrique si-
mili homine intelligere quod sit

Ephes. 1. 3. v. 1.

homo? At vero profundum, planeq; magnum est hoc sacramentum, si Deus Verbum nobis simile factum ponatur. Cum igitur eximia mentis intelligentia ornati, diuinaque reuelatione illustrati, mysterium Christi veluti diuinum quoddam secretum nobis tradiderint, fidesque in illum tamquam in Deum tendat, quomodo Christus non est Deus?

Ibid. v. 8. Aliud huic simile, & eandem habens sententiam. *Mibi omnium sanctorum minimo data est gratia hac, in gentibus euangelizare inuestigabiles diuitias Christi, & illuminare omnes que sit dispensatio sacramenti absconditi a seculis in Deo, qui omnia creauit.*

Ephes. c. 5. v. 25. Viri, inquit, diligite uxores vestras, sicut & Christus dilexit ecclesiam, & semetipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret, mundans eam lauacro aquae in verbo vitae. Ecquid aliud, obsecro, verbum est, per quod corpore aqua munda abluto purgamur, quam illud ipsum, de quo beatus Paulus alio loco ita scribit: *Hoc est verbum fidei quod predicamus: quia si confitearis in ore tuo Dominum Iesum, & in corde tuo credideris quod Deus illum suscitauit a mortuis, saluus eris. Corde enim creditur ad iustitiam, ore autem fit confessio ad salutem.* Si itaque Christum profitentem per fidem saluamur, verbumque fidei de illo praedicatum complexi purgamur & sanctificamur; quomodo is verus Deus non est?

Rom. c. 10. v. 8.

Phil. c. 1. v. 18.

βαδύ δὲ καὶ μέγα τὸ μυστήριον, εἰ καθ' ἡμᾶς γρηόται λέγοιτο θεὸς ὁ ὄντων ὁ λόγος. ὅτε τοίνυν βαθεῖς εἰς σωεσιν, καὶ πλεῖν θεῶν δοκῶν ἡμῶν ἐξηκότες, ὡς θεῶν ἡμῶν μυστήριον παραδεδώκεται τὸ Χριστὸ μυστήριον, καὶ εἰς αὐτὸ ἢ πίστις, ὡς εἰς θεὸν δηλονότι, πῶς ἐκ αὐτοῦ εἶναι θεός;

Αλλο τοῦτο παρεσοικός, ἢ αὐτὸ ἔργον διάνοιαν. ἐμοὶ τῶ ἐλαχιστέρῳ πάντων τῶ ἀγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὐτῆ, ἐν πῶς ἔθνεσιν διακρίσεια ἢ ἀνέξιστον πλοῦτον τῶ Χριστῶ, καὶ φώτισαι πάντα τῆς ἡοικονομίας μυστηρίου τῶ δοκρυμμένου ἀπὸ τῶ ἀγίων ἐν τῶ θεῷ, τῶ τὰ πάντα κτίσαντι.

Οἱ ἄνδρες, φησὶν, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν πλεῖν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἀγάσῃ, καθαρίσας τῶ λουτρῷ τῆ ὕδατος ἐν ῥήματι.] ποῖον ἄρα ὅτι τὸ ῥῆμα ἐν ᾧ καθαρίσθη, ἀπολουσάμενοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαροῦ; ἢ πάντως ἐκεῖνο, ὅτε οὗ φησὶν ὁ θεῶσι Γαῦλος ὅτι τὸ ὅτι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως, ὁ κηρύσσοντες ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῶ σῶματι τοῦ κύριου Ἰησοῦ Χριστῶν, καὶ πίστεως ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἠγάρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, σῶματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν.] ἐκοῦν εἰ Χριστὸν ὁμολογοῦντες ἐν πίστι σωζόμεθα, πῶς οὐ θεὸς ἀληθὴς ὅστιν, εἰς ὃν τὸ τῆς πίστεως εἰ γρηόται ῥῆμα, καθαρίσθη τε καὶ ἠγάσθη;

Ex epistola ad Philippenses.

Ex t̄is πρὸς Φιλιππησίους.

QVID enim? (inquit.) Dum omni modo, siue per occasio-

ΤΙ γὰρ; φησὶ· πλεῖν ὅτι πάντι ἔστω, εἴτε πρὸς φάσιν, εἴτε ἀλη-

ANNO CHRISTI 431.

Δηθία, Χειρός καταγέλλε.] ἄρ
 ουὼ ὡς ἀνθεσπος τελεμημύρος χαρί-
 τι, τῷ κόσμῳ κηρύσσεται; καίτοι θεόν
 ὁ κόσμος ἐπέγνω Χειρόν, τῆ πίστι τε-
 λιμηκῶς. πῶς οὐὼ οὐ θεός, ὁ ἐν δόξῃ
 θεότης τῷ κόσμῳ καταγελλόμενος;
 Συναθλουῶτες, Φησὶ, τῆ πίστι τῆ
 διαφελίου, κὺ μὴ πηυρόμυροι ἐμὴ
 δεινὶ ὑπὸ τῆ ἀνικημύρων ἥσιν αὐτοῖς
 μὲν ὅστιν ἐν δόξῃ ἀπωλείας, ὑμῖν δὲ
 σωτηρίας, κὺ τῆ το δόξῃ θεοῦ. ὅτι ὑμῖν
 ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χειροῦ, οὐ μόνον τὸ
 εἰς αὐτὸν πισθῆναι, ἀλλὰ κὺ τὸ ὑπὲρ αὐ-
 τῆ πάσῃ.] εἰ ἐμὴ χαρίτος μέρει δεχθῆ-
 μέθα ὡς θεοῦ τὸ πισθῆναι ἐμὴ Χειροῦ,
 οὐ πεπληνήμεθα ἢ διὰ τῆ το μᾶλλον,
 ἀλλ' ἐγνώκαμεν τὸ φύσει κὺ ἀλη-
 θῶς ὄντα θεόν, πῶς δὲ ἐμὴ διάσῃς ἔλεις,
 ὅτι θεός ὁ Χειρός;

nem, siue per veritatem Christus an-
 nuntietur. Numquid vt homo di-
 uina gratia ornatus mundo an-
 nuntietur? Atqui mundus Chri-
 stum per fidem colens, ad Dei
 agnitionem adductus est. Quo-
 modo is ergo Deus non est, qui
 in diuinæ maiestatis gloria mun-
 do prædicatus est?

Collaborantes fidei euangelii: & *Ibid. v. 18.*
 in nullo terreamini ab aduersariis:
 que illis causa perditionis est, vobis
 autem salutis; & hoc a Deo: quia
 vobis donatum est pro Christo, non
 solum vt in eum credatis, sed vt et-
 iam pro illo patiamini. Si hoc a
 Deo in gratiæ loco accipimus,
 quod in Christum credimus, ne-
 que per hoc in errorem abducimur,
 sed in eius potius cognitio-
 nem adducimur, qui verus fecun-
 dum naturam Deus est; quomo-
 do Christum Deum esse, ambigere quis queat?

Ex τῆς πρὸς Τιμόθεον α΄.

Ex priori ad Timotheum.

ΠΙΣΤΟΣ ὁ λόγος, κὺ πάσης
 δόξῃς ἁγίος, ὅτι Χειρός Ἰη-
 σοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἀμάρτωλοις
 σωθῆναι, ὧν πρῶτος εἰμὶ ἐγώ· ἀλλὰ διὰ
 τῆ το ἠλεήθην, ἵνα ἐμὴ πρῶτος
 ἐν δόξῃ Χειροῦ Ἰησοῦς τῆ ἀπαρῆ μα-
 κροθυμῶν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῆ μελ-
 λόντων πισθῆναι ἐπὶ αὐτῷ εἰς ζωὴν
 αἰώνιον.] εἰ ἀμάρτωλοις σωθῆναι Χει-
 ρός, κὺ μακροθυμῆ τοῖς πλημμελή-
 μασι, δεχόμενος αὐτῆ μετάνω-
 σιν κὺ πᾶσα ἡμῶν ἢ πίστις ἐπὶ αὐτῷ,
 κὺ διὰ τῆς εἰς αὐτῆ πίστις τῆ ζωὴν
 αἰώνιον κερδήκαμεν· πῶς οὐ
 θεός εἶναι αὐτῆ; ὅτι κὺ μόνον θεὸς πρὸς
 αὐτῆ εἰκότως τὸ κὺ σωθῆναι διὰ αὐτῆ
 κόσμῳ, ἢ τοῖς ἐμὴ ἐν τῷ κόσμῳ,
 κὺ μακροθυμῆν τοῖς ἀμάρτανόισι,
 Concil. Tom. 5.

FIDELIS sermo, & omni ac- *1. Tim. c. 1.*
 ceptione dignus, quod Christus *v. 15.*
 Iesus venit in hunc mundum pecca-
 tores saluos facere; quorum primus
 ego sum: sed ideo misericordiam con-
 secutus sum, vt in me primo osten-
 deret Christus Iesus omnem patien-
 tiam, ad informationem eorum qui
 credituri sunt illi in vitam æternam.
 Si Christus Iesus peccatores sal-
 uat, patienterque delicta tolerat,
 illorum pœnitentiam expectans;
 si tota fides nostra in ipsum fer-
 tur, & per fidem denique, quæ est
 in ipsum, vitam æternam adipi-
 scimur; quomodo non est Deus?
 quandoquidem mundum, hoc
 est, eos qui in mûdo hoc degunt,
 posse saluare, longanimitèr ad-
 hæc peccatores ferre, vitam po-
 stremo per fidem in illum imper-

Ff

tiri; id merito in solum Deum conuenire oportet.

1. Tim. c. 3. v. 16.

Et manifeste magnum est pietatis sacramentum, quod manifestatum est in carne, iustificatum est in spiritu, apparuit angelis, praedicatum est gentibus, creditum est in mundo, assumptum est in gloria. Quis is, quæso, est, qui in carne manifestatus est? An non modis omnibus perspicuū est, non alium esse, quam ipsummet Dei Patris Verbum? Hinc namq; magnum illud pietatis mysterium perspicitur. Hic autem ab angelis visus est, cum in cælum susceptus est: praedicatus porro gentibus est per sanctos apostolos: creditus autem est in mūdo. Sed numquid istud velut homo absolute vt nos? Nequaquam, verum vt Deus in carne, nobisque similis effectus. Assumptus tandem est in gloria, quo Deum & Patrem dicentem audiatur: Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

Psal. 106.

Ex epistola ad Titum.

Tit. 3. v. 8.

FIDELIS sermo est: & de his volo te confirmare; vt curent bonis operibus præesse qui credunt Deo. Numquid qui in Deum credunt, in Christum non credunt? Atqui beatus Ioannes hæc de illo diferte exponit: Quotquot, inquit, receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius. Subscribit his & ipse beatus Paulus quoque. ait enim:

Gal. 2. v. 16.

Scientes quod non iustificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem Iesu Christi, & nos in Christo Iesu credidimus, vt iustificemur in ipso. Cū igitur qui Christo fidem offerunt, in Deum credant; quomodo Christus non est verus Deus?

καὶ ζωοποιεῖν διὰ τῆς πίστεως τῆς εἰς ἑαυτὸν.

ANNO CCCC. 49.

Καὶ ὁμολογοῦμεν ὡς μέγα ἔστι τὸ τῆς θεοσεβείας μυστήριον. Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὡφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ὁπίσθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήθη ἐν δόξῃ. [Ὁς ὁ ἐν σαρκί φανερωθεὶς; ἢ δῆλον ὅτι πάντη τε καὶ πάντως ὁ ἐκ τοῦ πατρὸς λόγος; οὕτως γὰρ ἔσαι μέγα τὸ τῆς θεοσεβείας μυστήριον. Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ὡφθη δὲ ἀγγέλοις ἀναβάντων εἰς οὐρανοὺς ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσι διὰ τῶν ἀγγέλων λόγων, ὁπίσθη ἢ ἐν κόσμῳ καὶ ἐπὶ πνεύματι, ὅτι καὶ ἡμεῖς ἀνθρώπος ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκί καὶ καὶ ἡμεῖς γελοῦς. ἀνελήθη ἢ καὶ ἐν δόξῃ, ἵνα λέγοντος ἀκούσῃ ἡ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἀνὰ τὰ ἄνω ἐχθροὶ τοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν τοῦ.

Ex t̄is ad Titum.

ΠΙΣΤΟΣ ὁ λόγος καὶ θεὸς πολίων βούλομαι σε διαβεβαῖσαι, ἵνα φρονήσῃς καλῶν ἔργων περὶ τῆς πίστεως οἱ πιστεύοντες τῷ θεῷ. [Ἄρ' ἐν τῷ θεῷ πιστεύοντες, ἵνα εἰς Χριστὸν πιστεύωσι; καὶ τοὶ λέγων ὁρθῶς σαφῶς ὁ μακάριος Ἰωάννης πρὸς αὐτὸν ὅσοι ἢ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἰσχύϊν τέκνα τοῦ θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ μὲν καὶ αὐτὸς ὁ μακάριος Παῦλος εἰδὼς ἢ ὅτι ἐδικαιώθη ἀνθρώπος ὅτι ἐργῶν νόμος, εἰ μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστάμεθα, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐν αὐτῷ. ὅτι προσάγοντες, πῶς ἔκ ἀν' εἶν θεὸς ἀληθινός;

ANNO
CHRISTI
431.

Οὐ εἰς Χριστὸν ἢ πίστις.

Εκ τῆς κτ' Ἰωάννου δια-
γελίου.

ΟΣΟΙ δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδω-
κεν αὐτοῖς ὄξοισίαν τέκνα θεοῦ
γινέσθαι, τοῖς πισθούσιν εἰς τὸ ὄνομα
αὐτοῦ.] ὁνο κτ' ταυτὸν ἕξοισι θεοπε-
πι ὡρα λαμβάνεται γὰρ οὐχ ἐπέ-
σης ὡς ἡμεῖς ὁ Χριστός. πλὴν ὅτι ὅ
εἰς αὐτὸν ἢ πίστις, σαφηνεῖ τὸ θεοκαί-
μυρον τοῖς γὰρ πισθούσι, φησὶν, εἰς τὸ
ὄνομα αὐτοῦ. πισθούσιν δὲ εἰς τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ, ἐκ ἀνθρώπων ἐστὶ κοινὸν καὶ
ἓνα τῶν καθ' ἡμᾶς πισθόντες, ἀλλὰ
θεὸν ἐνλωθεστικώτα. ἐκ ἀνθρώπων
νον ὅ τὸ ὄξοισίαν διδόναι τέκνα θεοῦ
γινέσθαι, θεοπεπέσ ὅ μᾶλλον καὶ ὑπὲρ
πλὴν κτίσιν. ὅτε τοίνυν εἰς αὐτὸν ἢ πί-
στις, καὶ αὐτὸς δίδωσι τὴν ἰσοθεσίας πλὴν
χαρὶν, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

Ταύτην ἐποίησεν ἄρχην τῶν ση-
μείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανά τῆς Γαλι-
λαίας, καὶ ἐφάνεσσε πλὴν δόξαν
αὐτοῦ. καὶ ἠπίσθυσαν εἰς αὐτὸν ὁ
μαθηταὶ αὐτοῦ.] γεγονότων ἄρα τῶ
σημείου, καὶ φανερώσαντος τὸ Χρι-
στοῦ πλὴν δόξαν αὐτοῦ, ὡς εἰς ἓνα πε-
πισθούσιν ὁ μακάριοι μαθηταί;
ἄρα εἰς ἀνθρώπων ἄγιον ἀπλῶς; καί-
τοι πρὸ τῶ σημείου ἠκολούθησαν αὐ-
τῶν, πεθαυμάκωτες ὡς ἄγιον. ἀλλὰ πε-
θανταὶ διὰ τῶ σημείου πλὴν ὑπὲρ ἀν-
θρώπων δυνάμιν τε καὶ ὄξοισίαν ἔχον-
τα. ἐκοῦν πεπισθούσιν ὡς εἰς θεόν.
ἰστέον δὲ, ὅτι πολλοὶ τῶν ἁγίων
πολλὰ πεποιήκασιν καὶ παράδοξα.
καὶ ἐθαυμάσθησαν μὲν, ἠπίσθυσαν ὅ
εἰς αὐτὸν οὐδέεις. ἔχει δὲ αὐτὸ πλὴν
ἰστω δυνάμιν ὡς ὅτι ἐν τῶν Ἱερο-
Concil. Tom. 5.

Quod fides fit in Christum.

Ex euangelio secundum
Iohannem.

QUOTQUOT autem receperunt eum, dedit eis potestatem
filios Dei fieri, his qui credunt in no-
mine eius. Duo quæ in Deum qua-
drant, coniunctim hic ponit: non
enim alia ratione Christum com-
plectimur, quam quod fide in il-
lum tendimus. hoc vero decla-
rat, dum ait: His qui credunt in
nomine eius. credimus autem in
nomine eius, non vulgarem, no-
strique similem hominem rati,
sed Deum incarnatum. Rursum
quod potestatem dat filios Dei
fieri, non humanarum virium est,
sed diuinæ naturæ opus, quid-
damque vniuersa creatura subli-
mius. Cum fides ergo in ipsum
Christum tendat, idemque det
gratiam ut filii Dei efficiamur,
quomodo non est Deus?

Hoc fecit initium signorum Ie-
sus in Cana Galilee, & manifesta-
uit gloriam suam: & crediderunt in
eum discipuli eius. Signo peracto,
Christique gloria manifestata, in
quem, quæso, beati illi discipuli
crediderunt? numquid in homi-
nem simpliciter sanctum? Atqui
ante signum editum illum seque-
bantur, tamquam virum sanctum
admirati. Ex signo itaque pote-
statem humana maiorem illi ad-
esse animaduenterunt: quare in
illum tamquam in Deum credi-
derunt. Constat permultos san-
ctos multa stupenda edidisse, pro-
pter quæ etiam in magna admira-
tione erant: at nullus interim re-
pertus est, qui in illos crederet. E-
iusdem pene sententiæ est & il-
lud quoque: Cum autem esset Hiero-
Ibid. v. 23.

Ff ij

solymis in Pascha in die festo, multi crediderunt in nomine eius, videntes signa eius qua faciebat.

Ioan. 3. v. 17.

Non enim misit Deus Filium suum in mundum ut iudicet mundum, sed ut saluetur mundus per ipsum. Qui credit in eum, non iudicatur: qui autem non credit, iam iudicatus est; quia non credidit in nomine unigeniti Filii Dei. Si via ad salutem est fides in Filium, quomodo in ipsum credimus? aut quomodo in ipsum credentes condemnationis sententiam euadimus? Numquid illum fide ut hominem complectimur? nec quidemquam omnino nisi humanum de illo concipimus? At quo pacto si hoc fecerimus, diuinum cultum homini impendisse non arguemur? Fidene ergo in illum ferimur tamquam in Deum? Sane. Quis illum ergo, cuius fides terrarum orbem iustificat, verum Deum esse inficiari audeat?

Ioan. 4. v. 53.

Cognouit ergo pater quia illa hora erat, in qua dixit illi Iesus, Filius tuus viuit: et credidit ipse, et domus eius tota. Reuocat reguli filium a mortis vestibulo Christus, affatusque patrem: Vade, inquit, filius tuus viuit. Credidit mox ille, & tota familia cum illo. Sed numquid ob insignem hanc, adeoque diuinam potentiam reguli in illum credidit tamquam in hominem? an vero verum naturalemque Deum esse agnouit, qui uti Dominus quoscumque sibi visum esset, vel solo verbo vitæ restituere posset? Sed obscurum non est, haud aliter in eum credidisse, quam in verum Deum.

Ioan. 5. v. 24.

Amen amen dico vobis, quia qui verbum meum audit, et credit ei qui misit me, habet vitam aeternam. Deus Pater Filium suum misit nobis de

σολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ᾤπισθυσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτῶν τὰ σημεῖα, ἀ ἐποίησεν.

Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνη τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆν ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ὁ πισθῶν εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πισθῶν, ἡδη κέκριται· ὁ μὴ πισθῶκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. εἰ σωτηρίας ὁδοῦ ἔστιν ἡ πίστις ἢ εἰς τὸν υἱὸν, πῶς ἄρα πισθώμεθα εἰς αὐτὸν; ἢ πῶς τὴν ἐκ τῆς κρίνεσθαι διαφθερόμεθα θνήσκω; ἄρα γὰρ ὡς ἀνθρώπων καταδειξάμενοι, καὶ ἕτεροι τὰ τῶν οὐρανῶν; εἴτα πῶς ἐκ ἀνθρώπων λατρεύσομεθα; ἀλλ' ὡς εἰς θεόν; τῶν γὰρ ἀληθῶν. τίς οὖν ὁ φάσι πολλοὶ ἐκ τῶν καὶ ἀλήθειαν θεόν, οὐ δεδικαίωκεν ἡ πίστις τὴν ὑπερουρανόν;

Ἐγὼ οὖν ὁ πατήρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ἣ ἔειπεν αὐτῷ· ὁ υἱός σου ζῆ καὶ ᾤπισθυσαν εἰς αὐτὸν αὐτοῦ, καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. ἀπέστειλεν ἐκ νεκρῶν τὸ βασιλικὸν υἱὸν ὁ Χριστός, εἰρηκῶς αὐτῷ πατρὸς, ὁ υἱός σου ζῆ. εἴτα πισθῶκε πανοικί. ἀρ' οὖν διὰ τῆς οὐτοῦ μεγάλης καὶ θεοπροποῖς ὀξοισίας ὡς εἰς ἀνθρώπων πισθῶκεν ὁ βασιλικός; ἢ θεὸν ἔγνω καὶ φύσιν ὄντα αὐτῷ, καὶ ζωοποιῶντα μετ' ὀξοισίας οὐκ ἀλλοιοτο καὶ μόνον ῥήματι; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον ὅτι πισθῶκεν ὡς θεῷ.

Ἀμὲν ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ λόγος μου ἀκούων, καὶ πισθῶν τῷ πέμφαντι με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. πέπομφεν ἡμῖν ὀξοισῶν ὁ θεὸς καὶ πατήρ τὸν ἴδιον υἱόν,

ANNO
CHRISTI
431.

ἵνα πᾶς ὁ πισθῶν εἰς αὐτὸν μὴ ἀπο-
ληται, ἀλλ' ἔσται ζωὴ αἰώνιον. πῶς
οὐκ ἐστὶν τοῦτοίς Φησὶ, ζωὴ αἰώνιον
ἔσται πᾶσι πισθόντων τῷ πέμψαντι αὐ-
τὸν; εἰς ἕνα λοιπὸν ἢ πῆσι; ἀρεστὸς εἰς
δύο θεοὺς, τὸν πατέρα, καὶ τὸν υἱόν; μὴ
ἁλοῖται. ἀλλ' ὡς εἰς ἕνα θεὸν καὶ ἀληθι-
νόν, ἐκουῖ εἰς πισθῶσαν εἰς Χρι-
στὸν, πεπισθῶκεν εἰς θεόν, καὶ εἰς πισθῶ-
σαν εἰς θεὸν πατέρα, πεπισθῶκεν
ἕνα καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν
Χριστόν.

Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς· τὸ ἐστὶν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα π-
ισθῶσθε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνον.] εἰ
τὸ τῷ θεῷ δοκῶν ὁ πισθῶν πε-
πισθῶντες εἰς Χριστόν αὐτὸν γὰρ ἀλη-
θῶς ἀπέστειλεν ὁ πατήρ εἰς τὸν κόσμον,
ὅτε γέροντες ἀνθρώπων καθ' ἡμᾶς·
πῶς ἐκ αὐτοῦ εἶπεν θεὸς ἀληθινός; οὐ γὰρ
αὐτὸν ἔργον θεοῦ τὸ πισθῶν εἰς
αὐτόν.

Ἰησοῦς δὲ ἐκραζέει, καὶ εἶπεν ὁ π-
ισθῶν εἰς ἐμέ, οὐ πισθῶ εἰς ἐμέ, ἀλλὰ
εἰς τὸν πέμψαντά με. καὶ ὁ θεωρῶν
ἐμέ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. εἴπα
παρρησιασθε τοῖς· ἐγὼ οὐκ ἐμαυ-
τῶν ἐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με
πατήρ, αὐτὸς μοι ἐπέταξε δέδωκε
τί ἐῖπω, καὶ τί λαλήσω.] ὅτε πῶς
κατ' ἐπιτολὰς τοῦ πατρὸς, καὶ ὡς ἀν-
θρώπων λέγει, πῶς πιστὸν εἰς αὐ-
τὸν εἰς τὸν πέμψαντα αὐτὸν ἀναφέ-
ρει, καὶ ὁ θεωρῶν αὐτόν, θεωρεῖ τὸν
πέμψαντα αὐτόν ὡς ὁ φαίται πολ-
μῶν ἐκ ἐμοῦ θεὸν αὐτόν, καὶ τὸν ἀλη-
θινόν; ὁμοίον δὲ τοῦτο· πισθῶτε εἰς
τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμέ πισθῶτε.

cælis, ut omnis qui credit in illum, Ioh. 3. v. 16.
non pereat, sed habeat vitam æter-
nam. Cur hic ergo æterna vita iis
promittitur, qui credunt ei qui
miserat illum? In quem tandem
fertur fides? Numquid in Patrem
& Christum tamquam in duos
Deos? Absit. Credimus enim
tamquam in vnum verum Deum.
Quamobrè si quis credit in Chri-
stum, credit idem in Deum Pa-
trem quoque: & contra, si qui
in Deum Patrem credunt, iu-
dem & in vnum Dominum no-
strum Iesum Christum quoque
credunt.

Respondit Iesus, & dixit illis: Ioh. 6. v. 29.
Hoc est opus Dei, ut credatis in eum
quem misit ille. Si Dei volunta-
tem perficimus cum in Christum
credimus, (hunc enim Pater
vere misit in mundum, quando
nostri similis factus est homo)
quomodo non est verus Deus?
Neque enim opus Dei esset cre-
dere in eum.

Iesus autem clamavit, & dixit: Ioh. 12.
Qui credit in me, non credit in me,
sed in eum qui misit me. Et qui vi-
det me, videt eum qui misit me. Et
paucis interiectis: Quia ego ex me-
ipso non sum locutus; sed qui misit
me Pater, ipse mihi mandatum de-
dit quid dicam, & quid loquar.
Cum ergo mandato Patris, licet
ut homo dicat, fidem quæ in il-
lum est, referat ad Patrem mit-
tentem; & qui illum videt, eum
quoque videat, qui misit il-
lum; quis illum verum Deum
esse negare audeat? Cognatum
huic est & illud quoque: Cre-
ditis in Deum, & in me cre-
dite. Ioh. 14.

Ex euangelio secundum Lucam.

Εκ τῆς κτ' Λουκᾶν διαβήγιου.

Luc. 18. v. 8.

VERVM TAMEN Filius hominis veniens, putas inueniet fidem in terra? Quando Christus e caelo olim est venturus, cuiusmodi, quaeso, fidem a nobis exiget? Si enim homo tantum nostri similis credi haberique vult, quis illi credere abnuat? Iudaei illi insultantes aiebant: Cur tu homo cum sis, facis teipsum Deum? Ethnici quoque crucem mortemque eiusdem audientes, id quod dicitur, tamquam de communi quopiam nostrae conditionis homine dictum accipiunt. Equalem ergo fidem depofcit? Illam ipsam nimirum, quam diuini illi praecones, qui & ministri & spectatores Verbi extiterunt, orbi annuntiarunt. Ioannes igitur ait: Et Verbum caro factum est. Factum est sane caro, sed hoc ita, vt Deus tamen esse non destiterit. Istiusmodi itaque est fides, quam ille suo tempore a nobis requireret.

Ioan. c. 10. v. 33.

Luc. 1. v. 2.

Ioan. 1.

ΠΑΛΗΝ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν, ἄρα βίησιν πῶς πῖστιν ἐπιπίστῃς; ὅταν ὁ Χριστὸς εἴς οὐρανὸν ἀναβῆται, ποίαν ἄρα ζητήσῃς πῖστιν ἐν ἡμῖν; εἰ μὲν γὰρ ὡς ἀνθρώπου καθ' ἡμᾶς βούλεται πιστεύεσθαι, τίς ὁ ἀπισήσας αὐτῷ; ἐνὶ κἀλωῦ γὰρ Ἰουδαῖοι λέγοντες διὰ τὸ ἀνθρώπου ὄν, ποιεῖς σεαυτὸν θεόν; Ἕλληνας δὲ σαυρὸν ἀκούοντες καὶ θάνατον, ὡς ὅτι ἀνθρώπου κοινοῦ διάκηνται, καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἐνός. ποίαν οὖν ἄρα πῖστιν ζητεῖ; ἢ δηλονότι πῶς ἐκκεκρυμμένῳ διὰ τῶν θεητόρων, οἱ καὶ ἀπόπῃ καὶ ὑπερέτα γέγονασιν τῶν λόγων; ἐφ' ἣν τοίνυν Ἰωάννης, ὅτι ὁ λόγος σαρκὸς ἐγένετο. γέγονε ἡ σαρκὸς μὲν τῆς μείνας θεός. αὐτῇ τοίνυν ἡ πῖστις ἐν ἡμῖν ὡς αὐτῆς ζητηθήσεται καὶ καμροῖς.

Τέλος τῆς προσηύτου λόγου προσφωνητικῆς ἀπὸ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, πρὸς τὰς βίσεως βασιλείας.

Finis orationis primae Cyrilli episcopi Alexandriae, ad piissimas reginas missae.

CAPVT V.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Cyrilli episcopi Alexandriae oratio altera inscripta religiosissimis reginis, de recta fide.

Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας λόγος δεύτερος προσφωνητικὸς πρὸς τὰς βίσεως βασιλείας, πρὸς τῆς ὀρθῆς πίστεως.

I. If. 40. v. 9.

EIS qui diuinum illud caelestique praedicandi munus administrant, vniuersorum Deus per Isaia prophetae vocem eiusmodi oratione haec praecipit: Super montem excelsum ascende tu qui

α'. ΤΟΙΣ τὸ θεῖον καὶ οὐράνιον ἱερουργεῖσιν κήρυγμα, διὰ Φωνῆς Ἠσαίου παρακαλεῖται λέγων ὁ τῶν ὀλων θεός. ἐπὶ ὄρει ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ διαβηλίζμε-

ANNA CHILDE 41